

Casa cu trei fete... Dar e Casa unională de mode din Moscova care a pregătit, încă de pe acum, mantouri de primăvară. Autorul lor: Viaceslav Zaițev.

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

24 IANUARIE

Infăptuirea unui vis secular

de DUMITRU ALMAȘ

Bucureștenii în întâmpinarea lui Cuza Vodă

de VLAD MARINESCU

0,000 000 0001

dintr-un watt

Neutrino

și pulbera stelară

Anna și Tatiana

ANUL XXII

3

(1088)

21 ianuarie 1966

12 pagini, 1 leu

În jurul unui foc bun, iarna iakută, cu temperaturi de minus 50° și chiar mai mult, nu mai pare atât de aspră.

BELLA AHMADULINA

Despărțire

La despărțire am să-ți spun :
adio, nu-mi jura iubire.
Înnebunesc. Sau urc într-un
tărâm al pierderii din fire.

Vai cum iubeai ! — și ai distrus
pieirea însăși. Ce pot spune,
cum ai iubit ? — tu m-ai răpus,
fără să știi a mă răpune.

Dar cum să iert ? nu pot să iert
greșeala-n aspra ei cruzime.
Viaie umblu, dar mă pierd
și-n trupul meu nu mai e nimeni.

Doar timpla bate în suiș,
când brațe cad, când merg pe drumuri.
Și iată, într-un stol pieziș,
dispar și sunet și parfumuri.

În românește de VICTOR KERNBACH

VITRINA

Dostoievski și eroul său pozitiv

Oricare dintre operele fundamentale ale creației dostoievskiene este, implicit, o invitație spre încercarea de a o încadra, cu cel puțin câteva puncte de reper, în panorama literaturii universale. Așa, de pildă, se impune constatarea că, după Shakespeare, doar Dostoievski a slăpinit, în egală măsură, arta de a încrușișta destine omenești cu puterea pe care o dezlănțuie în natură marile furtuni innoitoare. Și numai Cehov a reușit să obțină în piesele sale surprinzătoarea performanță a operei dostoievskiene, cu eroii căreia „...se petrece un fenomen ciudat: fără să se fi întâmplat ceva special, se întâmplă foarte multe lucruri”. Ii rămâne, însă, lui Dostoievski meritul întreg și cu nimeni împărțit, de a fi înțeles până la capăt faptul că „...la baza acțiunilor omenești sînt cauze mult mai complexe și mai variate decît acelea pe care, de obicei, încercăm să le determinăm mai tirziu”, cauze care arareori se „conturează cu destulă precizie”.

Acești cîțiva piloni se ridică, printre alții, spre a susține temerara încercare a lui Dostoievski de a planta în universul închis, halucinant și de loc primitiv al operei sale un erou cu date biografice absolut pozitive. Încercarea, după mărturisirile scriitorului, a fost aspră, chinuitoare, dar Dostoievski i s-a dăruit cu pasiunea pe care cei vechi o depuneau în exercitarea exorcismelor lor mintuitoare și poate de aceea rezultatele cuprinse între paginile romanului „Idiotul” *) cristalizează, deopotrivă, trăsăturile cele mai valoroase și defectele întregii lui creații. Parcă nicăieri ca aici nu întâlnim, cu mai multă strălucire, situațiile-limită în care Dostoievski obișnuiește să-și plaseze personajele (vizita Nastasiei Filippovna în casa Ivolghinilor, festinul prilejuit de onomastica ei, ceaiul de la vila Epancinilor, veghea lui Rogojin și Mișkin, la căpătîiul Nastasiei); întâlnirea dintre Rogojin și Mișkin în trenul ce-i poartă pe amîndoi spre Petersburg, întâlnire ce declanșează instantaneu fulgerele furtunii viitoare, alcătuirea tipologică a familiei Ivolghin, prezența Elisavetei Prokofievna, în tonuri apăsate, printre personajele principale ale romanului sînt tot altele geniale încrușișări de destine, ce nu se întîlnesc la tot pasul nici în universul dostoievskian; ambiguitatea de comportament a Nastasiei Filippovna și a Aqlaiei Epancina și, în același timp, logica adîncă a acestei comportări, mai mult implicată decît explicită, ne relevă cu mare strălucire capacitatea de intuiție a autorului în ceea ce privește evoluția personajelor sale. Dar, tot odată întâlnim pe parcursul romanului acele erori, asupra cărora îi atrăgea atenția la vremea lui, Strahov personalitate de seamă a vieții literare ruse din secolul al XIX-lea și prieten apropiat al scriitorului: imposibilitatea de a stăpîni sursele de inspirație, forța imaginației și excepționalele sale calități de analist.

Cadrul acesta stilistic, cu piscurile și abisurile lui, adăpostește drama spirituală a lui Lev Mișkin unul dintre personajele dos-

toievskiene în spatele căruia autorul și-a profilat vizibil umbra, înzestrîndu-l cu date din propria-i biografie. E o apariție fascinantă, pendulînd mereu între sublim și grotesc, dar care reușește pînă la urmă să se impună celor din jur și, implicit, cititorului. Superior ca individualitate artistică lui Aleoșa Karamazov, alt purtător de mesaj „pozitiv” din opera lui Dostoievski, Mișkin ni se înfățișează posedat de ideea „umilirii”, menită să-i apropie pe oameni. În dreapta și în stînga lui, celelalte două personaje de prim plan ale romanului: Nastasia Filippovna și Parfion Rogojin. Cu o biografie încărcată, rămasă orfană din copilărie, crescută de un protector care mai apoi o pingărește, Nastasia ascunde, sub frumusețea ei ameliitoare și sub înfățișarea ei neștiutoare, torente de lavă otrăvitoare. Socoțile ei cu viața sînt grele și planurile protectorului său de a o căsători cu un prolejat al lui, precum și întâlnirea cu Rogojin determină erupția vulcanului, pînă atunci inactiv Rogojin, fecior de negustor cu stare, dar fără educație, primitiv, dominat de instincte, devine sclavul, și pînă la sfîrșit, călăul ei.

E o lume a pasiunilor, dar și a marilor dureri. Suferința Nastasiei ce alimentează din izvoare adînci, care urcă departe, în copilăria ei. E o suferință ce sporește cu fiecare etapă din viață, cu fiecare eveniment pe care-l trăiește, pentru că mai toate îi contrazic flagrant aspirațiile ei naturale spre o existență demnă, nefalsificată, pură. Suferința lui Rogojin este cu altă mai înspăimîntătoare cu cît el nu știe să-i dea glas, nu știe și nu poate să o împărtășească nimănui. E o suferință neluminată nici o clipă de conștiință și care dospește neîncetat înlăuntrul lîmbei sale, cotropind-o și transformînd-o într-o victimă sigură a celor mai josnice instincte.

În acest univers de patimi și dureri dezlănțuite, în care mai sînt atrase familiile Ivolghinilor și Epancinilor, acționează Mișkin. Autorul, aici ca și în alte opere de aceeași factură, nu-și ascunde didacticismul. Mișkin este chemat să izbăvească această lume, să o impace cu sine însăși, să devină elementul ei de stabilitate, de care are alita nevoie. Simpatia autorului pentru purtătorul acestui mesaj e limpede și, pe parcursul dramei, Mișkin este mereu îmboldit să-și folosească toate calitățile spre a triumfa.

Dar Mișkin nu poate rămîne mereu străin și pe deasupra acestui joc al pasiunilor. Pornirea de a o salva pe Nastasia Filippovna îi atrage dragostea acesteia, în vreme ce el se pare că este atras de puritatea copilărească, dar nu și naïvă, a celei mai mici dintre fițele Epancinilor. Acum, tîrît și el în jocul comun, trebuie să-și dovedească forța personalității sale și valoarea ideilor pe care le reprezintă. În această împrejurare, însă, cînd este silit să abandoneze planul ideal pentru a acționa între limitele realității acaparatoare, Mișkin se dovedește extrem de vulnerabil. Din acest moment, cu toată afecțiunea ce i-o poartă, autorul îl lasă să acționeze nestingherit, conform cu logica filosofiei pe care o reprezintă. Mișkin se dovedește inapt pentru iubire sau,

mai exact, idealurile sînt mai puternice decît sentimentele lui. Iar această incapacitate pulverizează echilibrul și așa instabil de pînă atunci. În clipa hotărîtoare, el nu este în stare să-și înfrîngă impulsul de a alina suferințele Nastasiei și o pierde, astfel, pe Aqlaia, jignită de slăbiciunea lui. Nastasia, la rîndul ei, nu poate admite substituirea de sentimente și nu acceptă compătimirea lui, căzînd în brațele lui Rogojin iar acesta o ucide pentru că a înțeles că nu va fi niciodată cu adevărat a lui.

Dostoievski a frînt aripile eroului său pozitiv pe terenul ce-i era propriu; el a afirmat, în întreaga sa operă, primatul sentimentelor asupra ideilor. Dar prin aceasta, înfrîngerea lui Mișkin nu e mai puțin concludentă, chiar dacă o dată cu ea orizontul universului respectiv se prăbușește pentru totdeauna. E o tragedie pe care conștiința unui artist de geniu, cu o percepție a suferințelor omenești ce nu și-a pierdut extremă acuitate nici în zilele noastre, a trebuit să o accepte în pofida propriei lui dorinți.

Paul Granea

MISCELANEEA

În ianuarie se împlinesc 100 de ani de la nașterea lui Romain Rolland. Cu acest prilej, Consiliul de Miniștri al Uniunii Sovietice a instituit un comitet jubiliar, din care fac parte personalități de frunte ale vieții culturale, sub președinția lui I. I. Anisimov, directorul Institutului de Literatură Mondială „A. M. Gorki”.

Comitetul a stabilit planul de manifestări aniversare ce vor avea loc. Un mare număr de conferințe despre personalitatea și opera scriitorului francez vor avea loc în cluburi, la biblioteci și casele de cultură ale uzinelor, colhozurilor și sovhozurilor. Institutul de Literatură Mondială va organiza o sesiune de referate în legătură cu opera scriitorului, iar la Biblioteca de Stat a U.R.S.S. se va deschide o expoziție jubiliară. Ședința festivă va avea loc la „Teatrul Mare”.

Chioșcurile și librăriile din U.R.S.S. au pus în vânzare primul număr al noii reviste „Delskaia Literatura”. Revista va avea diverse rubrici permanente, cum ar fi „Iubește cartea”, rubrica de literatură

cartea

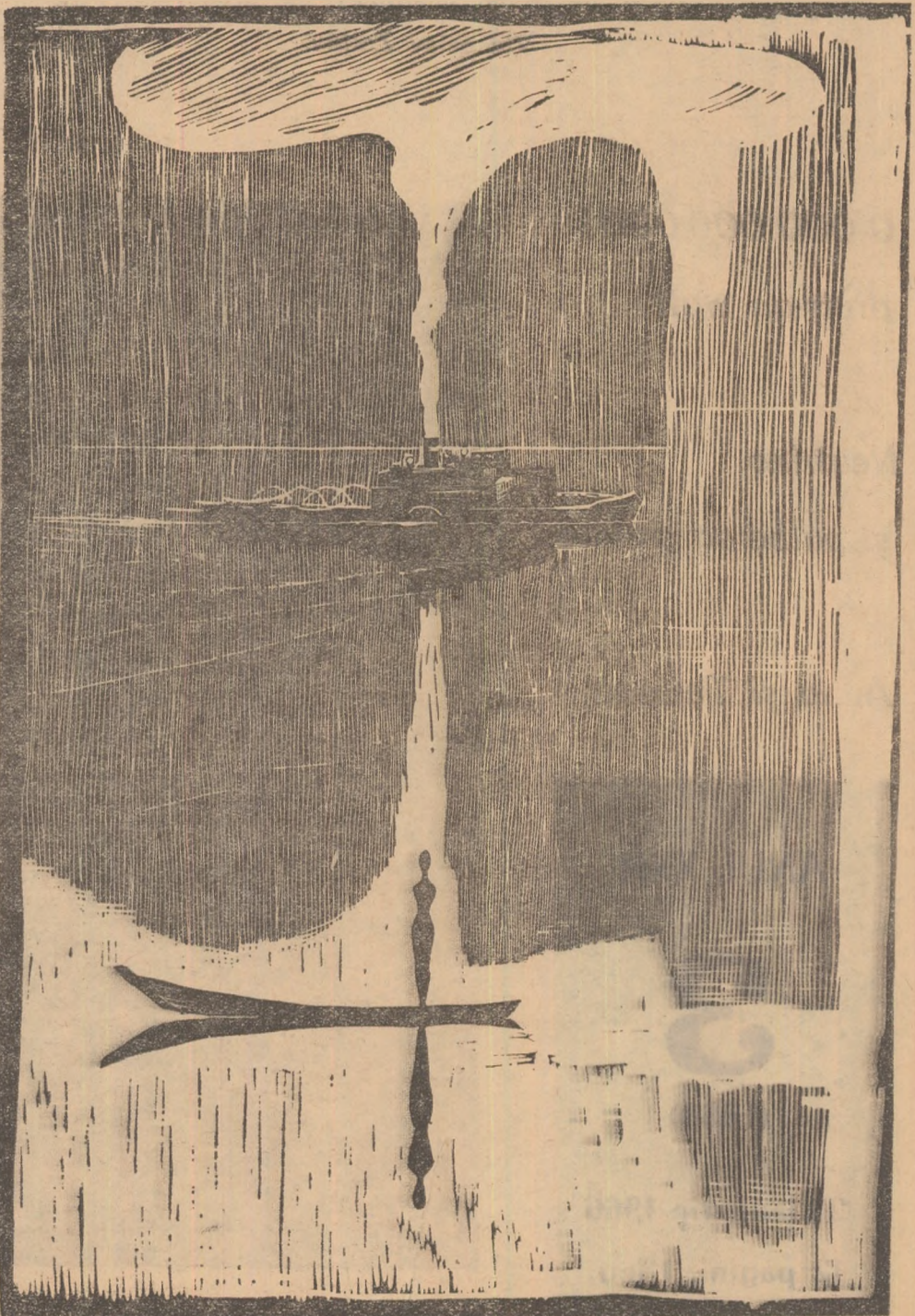
străină: „Peste munți și mări”, rubrica „Scriitorul își caută eroii”.

În afară de partea literară, revista se va ocupa de aspectele educației copiilor, de teatru, filmele și emisiunile de televiziune pentru copii, de bibliotecile pentru copii.

Într-un interviu publicat de „Literaturnaia Gazeta”, scriitorul britanic J. B. Priestley își înfățișează opiniile cu privire la unele probleme literare actuale. Printre altele, Priestley ține să atragă atenția dramaturgilor asupra marilor posibilități pe care le oferă televiziunea teatrului contemporan. El spune: „Piese pentru televiziune trebuie concepute într-un stil de „cameră”, cu totul opuse filmelor cu cowboys, care se prezintă atât de des pe ecranele albastre. Ele trebuie să se apropie mai mult de povestirea psihologică, decît de drama teatrală, propriu zisă. Televiziunea este arta viitorului”.

Editura „Molodaia Gvardia” se înfățișează cititorilor cu un bogat program pentru anul în curs.

În 1966 vor fi editate peste o sută de cărți consacrate aniversării a 50 de ani de la instaurarea puterii sovietice. Printre acestea, câteva se vor ocupa de viața lui V. I. Lenin.

I. Kruglov :

Pe riu (Linogravură)

*) F. M. Dostoievski: „Idiotul”. Editura pentru Literatură Universală, colecția „Biblioteca pentru toți”.

24 Ianuarie

Înfăptuirea unui vis secular

Oamenii muncii din România socialistă sărbătorește cu bucurie actul istoric din 1859 și se înclină cu respect în fața memoriei tuturor celor care au luptat și s-au jertfit ca acest act măreț să se înlăptuiască.

De-a lungul veacurilor, păstorii care au izvodit stihurile baladei „Miorița”: „Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai” au schitat prima descriere poetică a patriei, a pământului pe care trăiau. Pe acest teritoriu comun, de esență carpatină, s-a dezvoltat un popor unitar, cu o limbă unică, fără dialecte, cu obiceiuri, ocupații, năzuinți comune, de o mare frumusețe și noblețe spirituală.

O dată cu formarea poporului român a apărut, cum era și firesc, un instinct al solidarității etnice, așa cum a apărut la toate popoarele. Legăturile economice, politice, culturale, militare au zămislit, în evul mediu, o solidaritate populară a tuturor celor de un grăd, peste granițele impuse de stăpînii feudali. Mai cu seamă că, la noi, alcătuiră un stat feudal unic a fost gîtită de cuceriri și stăpîniri străine.

Începînd cu secolul XV învățații umaniști au popularizat în Europa cunoștințe despre latinitatea și unitatea poporului român. Intemeindu-se pe nezdruincina realitate a unității și pe imperioasă nevoie de solidaritate politică în bălălia seculară cu semiluna, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare și, mai ales, Mihai Viteazul au fulgerat, cu spada lor, încercări de a grupa țările române, tustrele, într-un bloc puternic.

O dată cu dezvoltarea forțelor de producție, o dată cu creșterea culturii, sentimentul solidarității populare a germinat conștiința națională. Aceasta, în domeniul politic, s-a tălmăcit și prin marea idee a unirii celor trei „ramuri ale trunchiului român”, a celor trei provincii românești într-un singur stat. Burghesia, progresistă pe atunci, socotea că Unirea, „dezamorțește și înviază negoțul și meșteșugurile, pentru că încurajează la întreprinderi mari”. La sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea, revoluționarii de la 1848 au vorbit despre „România”. Iar Unirea a înscris-o printre marile sarcini ale revoluției însăși.

În „Principiile noastre pentru reforma patriei”, sintetizate de moldovenii refugiați din Iași, în 1848, Unirea figura la loc de cinste, printre revendicările populare.

Iar în adunarea din 3 mai 1848 de la Blaj, pe Cîmpia Libertății, 40.000 de glasuri au fîlent să ciocotească văzduhul și să se audă, în toate colțurile românești, voința de unire cu frații lor de dincolo de Carpați.

Ziarele „Fruncul Român” și „Poporul Suveran”, apărute în 1848 la București, militau energic pentru „unirea provinciilor române și tot ce putea duce România la fericire și mărire”. În „Un Răsunet”, Andrei Mureșanu scanda cu revoluționară energie în același an 1848:

„...pătrunși la suflet de sfînta libertate,
jurăm că vom da mina, să fim pururea
frați”...

Ideea Unirii, cuprinzînd masele, devenise o forță materială de neînfrînt. Unirea s-a impus în acea vreme drept scopul suprem al vieții politice și culturale a românilor. „Se fierbea unirea” în toate colțurile românești, cum scria I. Creangă.

Peste zece ani s-a dus o luptă revoluționară între unioniști și antiunioniști, între progres și reacțiune. Progresiștii concepeau unirea ca o rezultantă a dezvoltării economice, politice și culturale. Deci o unire cu reforme adînci, democratice. Tăntăni luptau de mult pentru o unire cu

ajutorul căreia să lichideze clăcășia și să obțină pămînt.

Bălcescu, marele democrat-revoluționar, vedea salvarea poporului printr-o „revoluție de unitate națională”. O vedea prin crearea unui regim de „dominare a poporului prin popor”. Progresiștii din tustrele provinciile române se uneau, cum scria Kogălniceanu, „sub marea și nobilul steag al Unirii”. Ei formau „partida progresului”, opusă partidei reacțiunii, unde se grupau epavele antiunioniste ale vechii boierimi. Și lupta n-ar fi fost atît de îndrăjită, dacă aceste epave n-ar fi fost susținute de forțe străine, cărora le convenea să eternizeze fărîmițarea existentă. Unirea arăgea după sine, așa cum a și atras, independența, suveranitatea națională. Într-o atmosferă de mare frămîntare, de clocot politic, s-au făcut în 1858-1859 pregătirile Unirii. Diplomații adunați la Paris s-au tîrguit mult. Și, totuși, n-au admis decît o jumătate de Unire. „Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești”, legalizate prin Convenția din Paris, reprezentau numai un simulacru de Unire: doi domni, două guverne...

Atunci a intrat în arena luptelor politice poporul. A intrat cu o energie în adevăr revoluționară. E meritul unioniștilor că au știut pe ce să se întemeieze ca Unirea să se închege, în pofida hotărîrilor luate peste hotare, în culisele diplomației: „În popor, fraților! strigau ei. Acolo este mîntuirea, puterea și gloria noastră”.

Alegerile de la 5 ianuarie 1859 s-au desfășurat în cadrul unor demonstrații populare împotriva boierimii antiunioniste, împotriva stăpînirii otomane, pentru egalitate, libertate, unire. Unioniștii au biruit: la-au ales domnitor pe Alexandru Ioan Cuza, fruntaș revoluționar de la 1848.

Alegera domnitorului în București a generat zilele populare din 22-24 ianuarie 1859. Atunci „toată capitala era în piccioare”. Mii de țărani din satele din jur au venit să sprijine lupta poporului din București. Mulțimea a înconjurat dealul Mitropoliei și, cum descrie N. T. Orășanu, „ca o mare vie ale cărei valuri abia se puteau mișca și care amenința să năvălească pe uși și pe ferestre în Camera ca să-și susție drepturile și principiul său”: „Cuza și Unirea!”.

Dacă nu se accepta candidatura lui Cuza, așa cum în adunare a propus deputatul V. Boerescu, s-ar fi produs „vărsare de sînge”, scrie un martor ocular.

Dacă deputații din Adunarea Electivă au introdus în urnă votul cu numele lui Cuza, voința mulțimii de afară a fost cea care le-a impus acest gest progresist și patriotic. Cînd s-a anunțat rezultatul votului, „strigătele de bucurie cutremurau văzduhul”, după cum consemna un contemporan. Iluminațiile, cîntecele, horele încinse la răspîntii marcau explozia entuziasmului popular. Corespondentul ziarului brașovean „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, era pur și simplu copleșit: „Fapta este atît de mare, bucuria atît de mare încît pana tremură în mina mea și o las”.

Visul secular al Unirii se înlăptuia, în prima lui treaptă. Și se întemeia pe nedezmințite realități economice, culturale, naționale. Se întemeia pe legile obiective ale istoriei.

Unirea Moldovei cu Țara Românească a constituit o treaptă spre înălțimile progresului, o premisă istorică a cuceririi independenței în 1877, a unirii Transilvaniei la 1 decembrie 1918 și a încheierii procesului de formare a statului național român. Și lanțul acesta a urcat pînă la victoria revoluționară de la 23 August 1944 și pînă la proclamarea Republicii Socialiste România, stat liber, independent și suveran, dornic de progres și de pace.

Dumitru Almaș

Bucureștenii în întîmpinarea lui Cuza Vodă

La două săptămîni după ce deputația Camerei Elective a Țării Românești, care plecase la Iași ca să-l felicite pe noul domn pentru îndoita lui alegere, telegrafiasc: „Domnul e într-o stare sublimă”, bucureștenii nerăbdători îi făcură lui Cuza o primire cum nu mai făcuseră nimănui pînă atunci.

Era o zi de iarnă, proaspătă și limpede. Soarele, ascuns de nori în toate zilele dinainte, se înălțase deodată sărbătorește pe bolta cerească. Pe la trei după amiază, cînd începu să se facă simțită apropierea amurgului, zăpada se întări și suțele de călăreți ce așteptau alaiul la ultima poștă înainte de București, la Săftica, miile de carete, de trăsuri, de rădvan, de butci, de căruțe care plecaseră în întîmpinare dincolo de Băneasa avură astfel un drum de nădejde.

La Săftica, popasul fu ceva mai lung decît se socotea. Dar, într-un tîrziu, de sub geana firii se iviră și începură să se apropie repede cupele trase de cai înspumați care-l aduceau pe noul domn și pe însoțitorii săi, după un drum fără oprire de treizeci și șase de ore.

La vederea oaspeților, atît de fierbinte așteptați, bucureștenii izbucniră în nesfîrșite urale, dar lăsară să treacă micul convoi, încolonindu-se grăbit în urmă-i, căci programul oficial, întocmit de ministrul Treburilor din Lăuntru, Nicolae Goleșcu, trebuia să se desfășoare la primul rond al Șoselei, unde era mai mult loc și unde așteptau autoritățile, deputații, trupa ce trebuia să dea onorul și, bine înțeles, mii de bucureșteni. Căci aceștia ieșiseră cu mic cu mare în întîmpinarea domnului Unirii și de la intrarea în oraș și pînă la Mitropolie străzile pe unde trebuia să treacă alaiul erau o mare de capete.

Urmat de cei care-l întovărășiseră de la Iași, Cuza coborî din cupele, dădu mișcat mina cu membrii Consiliului Municipal, ai Sfatului Domnesc, ai Sfatului Ostășesc și ascultă vizibil emoționat cuvîntul de bun venit al președintelui Municipalityții. Iar cînd începu să răspundă, glasul îi tremură de o emoție pe care tunetul de aclamații care sublinia fiecare frază nu contribuia de loc să o micșoreze. Căci pe amîndouă laturile Șoselei poporul Bucureștilui se tălăzuia ca o bată-

cire de nașlapi; valuri-valuri ale unei navele pașnice, fără înghionțeli și fără vorbe de prisos, căci fiecare se grăbea să ocupe un loc cît mai la vedere. Iar atunci cînd oamenii își vorbeau rosteau numai vorbe bune, sfîrșite de o mare speranță, de porniri de frate.

După cetirea discursului, Domnitorului i se înfățișară careta cu patru cai și calul de călărie cu care urma să-și facă, la alegere, intrarea în oraș, căci Șoseaua era încă socotită departe de centrul Bucureștilui. Domnitorul alegea careta, lucru de înțeles după aproape două zile de călătorie pe drumurile timpului. Dar ordinea stabilită de programul oficial pentru cortegiul domnesc nu putu să fie păstrată: breslele care, cu steagurile și eșarfele lor, trebuiau să meargă înaintea caretei domnești, după președintele Municipalityții, se adunară greu. Cele două batalioane de infanterie ce încheiau cortegiul întîmpinării și ele piedici încercînd să se înșiruie în linie de coloană în mijlocul mulțimii ce ocupa Șoseaua.

În entuziasmul general nimeni nu se formaliza însă pentru atîta lucru și, purtat parcă de o unică și neîntreruptă ovație, alaiul înaintă și răzbătu pe Calca Mogoșoaiei, pînă în Piața Teatrului. Aici se înălțase un obelisc în cinstea celui care personifica năzuința de unire a românilor, iar pe balconul Teatrului se așezase un tablou mare în care chipul său era înconjurat de trei figuri care simbolizau Gloria, Abundența și Justiția.

Cu cît Calca Mogoșoaiei, Calea Victoriei de astăzi, se îngusta, cu atît cortegiul se mișca mai încet și cînd în sfîrșit, izbucni să ajungă la Mitropolie se lăsase seara. În seara aceea, însă, orașul nu căzu pradă întinericului, ca de obicei.

În nenumărate colțuri ale Bucureștilui licăreau „paharele de iluminatie” și, pentru locuitorii obișnuiți cu bezna nopților bucureștene, Capitala părea scaldată în lumină. Entuziaștii bucureșteni își spuneau voioși că numai de la Brașov se aduseseră patru zeci de mii de pahare și vîntul ușor care făcea să le tremure flăcărulă proiecta parcă pe cerul negru tot alitea somne de bucurie, de încredere, în sfîșierea trecutului întunecat.

Vlad Marinescu

OPERATIA

„SĂRITURA LUNGĂ“

III

Sub îndrumarea lui A. A. Lukin, autorul reportajului de față, în spațiile frontului hitlerist a lucrat legendarul cekist Nikolai Kuznețov, care izbutise să se infiltreze în armata germană sub numele de Paul Sibert, cu gradul de Oberleutnant. În orașul Rovno, pe atunci ocupat de hitleriști, el face cunoștință cu ofițerul SS Paul von Ortel, pe care-l bănuie că s-ar ocupa cu spionajul și îl capturează pe maiorul S.S. Martin Hettel.

(Urmare din nr. trecut)

Nu încapă îndoială că generalul Herman Knut, comandantul „Packetauktion“-ului și adjunct al Reichskomissarului Ucrainei, Erich Koch, ar fi făcut un infarct dacă ar fi aflat că cel mai modest ofițer al lui era de fapt comunist olandez, care avea strînse legături cu noi, cekiștii și ne făcuse chiar unele servicii.

La locuința lui se notă Kuznețov pînă la urmă să-l ducă pe Hettel.

Glaas întîmpină prietenos pe neașteptății săi musafiri. Așeză numaidecît pe masă gustări și băutură. Kuznețov își descinse centironul de care era prins tocul de revolver și i le dădu șoferului să le agațe în cuierul din spatele dulapului, după care-i propuse și lui Hettel să facă la fel. Deși era clar că nu-i convenea deloc, maiorul îi urmă, totuși, exemplul.

— Văd că prietenii mele întîrzie — spuse la un moment dat Sibert — așa încît să bem ceva, domnule maior, să nu pierdem vremea degeaba.

Și cum Hettel nu obiectă, Nikolai Ivanovici umplu paharele cu lichior de ouă. Treptat, treptat se infrișă o discuție interesantă, punctată cu aluzii și subtilități.

Nu se știe cum s-ar fi sfîrșit jocul plin de tact al lui Kuznețov cu Martin Hettel dacă șoferul, care se numea Nikolai Strutinski, n-ar fi făcut o greșală. O greșală mică, un fleac am putea spune. Dar în munca din serviciile de informații nici nu-i nevoie să comiți greșeli mari. De obicei sînt suficiente și fleacurile. Cînd Kuznețov trecu pentru o clipă în bucătărie să se spele pe mină, Nikolai Strutinski se așeză, fără să fi fost pofțit, la masă...

Mayorul Hettel se opri la jumătate de cuvînt. Șoferul militar german, care era de fapt polonez de origine, nu și-ar fi îngăduit să se așeze la masă cu ofițerii, chiar dacă ar fi fost invitat. Un asemenea familiarism nu permit nici ofițerii englezi. Și doar după părerea lui Hettel, Oberleutnantul Paul Sibert era englez!

Insemna... Insemna deci că Sibert nu era agent al Intelligence Service-ului. Dar atunci ce era oare? Spion sovietic? Numai la gîndul acesta Hettel fu cuprins de spaimă și se repezi imediat la centiron.

Era, însă, prea tîrziu. Chiar în clipa aceea fu înșfăcat pe la spate și legat strîns de scaun. Mayorul, alb ca varul, începu să tremure nervos. Pe frunte îi apărură broboane mari de sudoare rece.

Deoarece lucrurile luaseră această înțorsătură, silindu-l să-și scoată masca, Kuznețov nu mai avea altceva de făcut decît să dea cărțile pe față și să-l interogheze pe agentul contrasponajului hitlerist. Hettel îi ușură mult sarcina, mărturisind pînă la urmă tot ce știa, cu speranța că în felul acesta va scăpa cu viață.

— Cine e Sturmbannführerul Ortel? — întrebă Kuznețov.

— Asta nu pot să spun...

— Repet întrebarea: cine e Ortel? — rosti pe un ton categoric și răspicat Kuznețov.

— Adevărul e că nu știu! — răspunse disperat Hettel. — Așa cum de altfel, nu știu nimeni.

— Nici chiar doctorul Jorgens, șeful S.D.-ului? întrebă ironic Kuznețov.

— Nici el. Știu numai că Sturmbannführerul Ortel este investit cu împuterniciri speciale de către Direcția generală a serviciului secret din Berlin. El are dreptul să ia direct legătura cu Gruppenführerul*) S.S. Müller și cu Gruppenführerul S.S. Schellenberg.

Lui Kuznețov îi veni să chiuie de bucurie. „Prin urmare, Ortel e un gangru de mare calibru“ — își spuse el.

*) Echivalent cu gradul de general-locotenent în armată.

— Totuși ce funcție oficială are la Rovno?

— Nu știu. Nu are aproape nici un fel de legături cu noi. Și-a deschis un birou pe strada Germană nr. 272, deghizat într-o clinică particulară de stomatologie. De două sau trei ori pînă acum a primit acolo cîțiva indivizi veniți special din Germania. Și tot la această adresă i s-au adus de cîteva ori, la cerere, mai mulți deținuți arestați de Gestapo. Nici unul nu s-a mai întors de acolo. Nu știu ce a făcut cu ei.

Era limpede că Hettel nu mințea. Kuznețov se convinse cu acest prilej că agenții Gestapoului din localitate nu știau nimic despre activitatea secretă a lui von Ortel la Rovno. Mayorul nu mai avea nimic interesant de spus. În încheiere Kuznețov îi mai puse totuși o întrebare:

— De ce ai crezut că sînt englez?

— Nu mi-am putut închipui că rușii au asemenea spioni — îngăimă Hettel.

A doua zi, maiorul Martin Hettel nu se prezentă la Comisariatul german. Nu veni la lucru nici în ziua următoare. Iar curierul trimis la el acasă găsi apartamentul gol și, judecînd după stratul gros de praf de pe mobilă, nimeni nu mai dăduse pe acolo de cîteva zile...

Propunerea lui von Ortel

...Sibert și von Ortel se întîlneau des la locuința Lidiei Lisovskaia și, mai ales, la cazinoul ofițerilor de pe strada principală (numită pe atunci Germană), unul din cele mai frecventate localuri de către hitleriști. Pe von Ortel nu-l lăsau indiferent ruleta și pocherul, iar Sibert mergea în acest cazinou rău famat pentru că acolo întîlnea întotdeauna ofițeri de toate gradele și armele, de la care putea afla o seamă de informații prețioase.

— Să știi, Sibert, că îmi ești foarte simpatic — îi mărturisii într-o zi von Ortel lui Kuznețov. O, nu încerca să bagatelizezi acest adevăr. Te asigur că pe lumea asta nu există mai mult de zece oameni pe care-i agreez.

Glasul S.S.-istului era grav și sincer.

— De ce? — încercă să afle Kuznețov.

— Dar, ia spune-mi, dumneata ai putea numi măcar cinci inși dintre cunoștințele noastre comune, pe care ai dori să-i socotești prieteni adevărați? Kuznețov răspunse sincer: nu.

Von Ortel surise satisfăcut.

— Ei, vezi! Să-i lăsăm însă în plata domnului pe ceilalți și să vorbim mai bine despre dumneata. Spune-mi sincer, te rog, dacă după ce ai primit de la ruși două gloanțe în piept iar de la führer două cruci, ai mai dori să lupți pe front?

— Sînt soldat, domnule Sturmbannführer. Dacă am să fiu din nou trimis pe front am să lupt fără să cîrănesc pentru führer, pentru poporul german și pentru Marca Germană.

Ortel dădu muștrător din cap.

— Minună! Dar de ce vorbești așa de oficial cu mine Paul? Doar nu-ți sînt comandant de regiment. Și apoi de ce crezi că lupta împotriva dușmanilor noștri se poate desfășura numai pe front?

Sibert făcu o grimasă disprețuitoare:

— Ei, sigur, Rovno e plin de luptători împotriva fetelor și a invalizilor, îndărătul cărora ni se năzare că s-ar ascunde diversioniști și partizani sovietici.

De data aceasta se încruntă Ortel:

Nu vorbi cu atîta ușurință, Sibert. Din păcate și spre marea noastră regret, partizanii constituie o problemă foarte serioasă. Și nu-i invidiez pe cei care ar primi ordin să se ocupe de ei. Totuși acum nu-i vorba despre asta. Aș socoti că nu-ți sînt prieten adevărat dacă ți-aș încredința o asemenea misiune.

Apoi căzu pe gînduri și rămase tăcut cîteva minute. Se părea că în clipele acelea

Eșecul
complotului
nazist
de la
Teheran

cîntărea ceva în gînd și Kuznețov știa ce anume. Totuși, nu rupse tăcerea, convins, că dintr-o clipă într-alta interlocutorul lui avea să abordeze problema principală, aceea pentru care, de altfel, el, Kuznețov, legase primejdioasa prietenie cu von Ortel și pentru menținerea căreia trebuia să meargă tot timpul pe muchie de cuțit.

După o pauză destul de lungă von Ortel se zmulse totuși din meditație și scoase din buzunarul tunicii negre o tabacheră care avea gravată pe capac emblema S.S. Kuznețov luă circumspect țigara oferită.

În timp ce fuma, simțea ațintită asupra lui privirea fixă, scrutătoare a spionului fascist.

— Paul — rupse în cele din urmă tăcerea von Ortel calm, așa cum vorbea de obicei — ce-ai zice dacă ți-aș propune să-ți schimbi meseria? Să faci spionaj, bunăoară.

Surpriza fu atît de mare încît Kuznețov fu cît pe ce să se încece cu fumul albăstrui, aromat al țigării egiptene.

— Eu?! Tocmai dumneata îmi propui asta, Ortel? Știi doar că sînt un simplu

Desen de O. Vukolov

ofițer de infanterie, un om care poate comanda o companie și atîta tot. Și apoi e un lucru la care nu m-am gîndit niciodată și trebuie să-ți mărturisesc că, deși am multă considerație pentru dumneata, e o muncă care nu m-a atras niciodată în mod deosebit.

Ortel îl bătu prieteneste pe umăr și-i spuse cu dojană în glas:

— Dragul meu, nici berea nu-ți place cînd o bei prima oară. Vorba francezilor, numai napoleonii de aur sînt pe placul tuturor. Cît privește aptitudinile dumitale

pentru activitatea de spionaj, dă-mi voie să apreciez eu. Crede-mă, te rog, ai toate calitățile necesare.

De fapt Sturmbannführerul nu știa că rostise un mare adevăr în clipa aceea!

Ortel se pricepea, într-adevăr, la oameni. Știa întotdeauna cum să-i ia pe cei de la care voia să obțină ceva. De data aceasta socoti că spuse prea mult de prima oară unui modest combatant. Acesta mai trebuia pe deasupra să cîntărească bine o propunere atît de neașteptată și cu consecințe extrem de serioase, deși ademenitoare pentru el, așa încît S.S.-istul schimbă discuția.

„Mata Hari“ și covoarele persane

Kuznețov informă, bineînțeles, numaidecît, comandamentul detașamentului. Era limpede că Ortel pusese ochii pe „Sibert“, lucru care-l ridica de altfel pe spionul dușman în ochii noștri. Se vedea că se pricepea la oameni dacă, din sutele de ofițeri care se oploșiseră la Rovno, îl alesese tocmai pe Oberleutnant Sibert.

Drept care îi recomandăm lui Kuznețov să continue jocul, fără să-și ia totuși angajamente precise.

— Încearcă să alii — îl sfătuirăm noi pe Nikolai Ivanovici — în ce acțiune secretă vrea să te atragă „prietenul“ dumitale. Să nu uiți, însă, că ar putea fi vorba și de o provocare. Fii deci cu ochii în patru și nu da dovadă de prea mult zel.

Kuznețov se întoarse la Rovno, unde se întîlni imediat cu Maia Mikota. Și nu întîmplător. Din toți cei care frecventau casa Lidiei Lisovskaia, Ortel o remarcase în primul rînd pe vesela și fermecătoarea Maia. Începuse să o curteze, deși nu prea serios, manifestînd o oarecare condescendență față de atrăgătoarea față și tachi-nînd-o mai tot timpul. Pe scurt, se purta cu ea așa cum se poartă unora băbuții vîrstnici cu fetele foarte tinere. De altfel, Maia era chiar foarte tînară: abia implinise optsprezece ani. Cu toate acestea fata știa să profite de pe urma așa-zisei slăbiciuni a Sturmbannführerului și, cochecînd nevinovat, îi zmulgea multe informații interesante și prețioase pentru noi. Ca „agentă“ a Gestapoului, Maia se afla în directă subordine a lui von Ortel, așa încît inveteratul spion căuta s-o inițieze cît mai bine în tainele spionajului. Datorită acestei împrejurări, ne putusem forma și noi o oarecare imagine despre metodele de pregătire a spionilor germani.

Ortel era orgolios și-și punca mari speranțe în „eleva“ lui. Îi dăduse chiar numele de „Mata“. Maiei nu-i spunea nimic acest lucru: la drept vorbind ce importanță avea cum figura fata în fișa secretă a lui von Ortel? Dar noi, cei din detașament, ne-am amuzat foarte mult. Se știe doar că așa se numea faimoasa spioană din timpul primului război mondial, dansatoarea de varietate Mata Hari. Era evident că Sturmbannführerul von Ortel avea gînduri mari cu Maia noastră.

Kuznețov se întîlni cu Maia Mikota în plină zi. În timpul unei lungi plimbări, fata izbuti să-i relateze toate noutățile din Rovno.

— De altfel, șeful meu se pregătește de plecare — îi spuse ea în închierie.

— Von Ortel? — întrebă surprins Kuznețov.

— Da. Era foarte mulțumit de acest lucru și mi-a relatat că i s-a făcut o mare cinste, că a primit o misiune extrem de importantă.

— Unde pleacă?

— Nu știu, nu mi-a spus... — răspunse Maia.

— Încearcă, te rog, să-ți amintești orice detaliu din discuția pe care ai avut-o cu el, orice aluzie, cît de neînsemnată ar părea la prima vedere. Nici nu-ți dai seama ce importantă este vestea asta pentru noi — stăruie Kuznețov.

Fata, conștientă și ea de importanța acestui lucru, ridică totuși din umeri.

Alexandr Lukin

(Va urma)

arta

a

CINEMA

Anna și Tatiana

Anna este Anna Karenina, Tatiana — Tatiana Samoilova. Iar punctul lor de întâlnire — filmul pe care regizorul Alexandr Zarhi a început să-l turneze, după o pregătire îndelungată și minuțioasă. Ecranizarea unui roman ca „Anna Karenina” obligă la o astfel de pregătire.

Bogăția și complexitatea lui, adâncimea psihologică a caracterelor, individualitatea puternică și farmecul eroinei titulare, în sfârșit celebritatea mondială a cărții cer o uriașă muncă de elaborare, atenție și simț de răspundere.

„Anna Karenina” este o veche tentație pentru cineaști. Prima ecranizare a fost făcută încă în 1927, când cinematograful avea abia ceva mai mult de treizeci de ani. Rolul Annei a fost incredințat mării actrițe suedeze Greta Garbo, care, însă, îngrădită de limitele scenariului ce simplificase cartea la maximum (filmul se și intitula, de altfel, „Dragoste”) a fost departe de eroina tolstoiană. Ea a făcut din Anna o femeie subjugată de o dragoste fatală.

După numai opt ani, Greta Garbo a revenit la celebrul personaj, într-un film care de data aceasta păstra titlul cărții. Dar nici în noua versiune autorii nu adăncisese mai mult caracterul eroinei, care trăia prin marele talent al interpretei.

După război, pe ecran a apărut o nouă Annă Karenina, sub trăsăturile delicate ale actriței britanice Vivien Leigh. Apoi am văzut un spectacol filmat al MHAT-ului. Romanul, care s-a vădit foarte cinematografic, i-a atras în continuare pe regizori (Cum de-a putut Tolstoi să se disprețuiască pentru a fi scris „Anna Karenina” ?) Printre ei se numără și Mihail Kalatozov. Cu prilejul unei vizite în țara noastră la premiera neuitatului său film „Zboară cocorii”, Kalatozov a vorbit despre acest proiect, pe care ulterior l-a abandonat. Și în sfârșit, pentru prima oară în patria lui Tolstoi și a Annei Karenina, Alexandr Zarhi ecranizează romanul, cu Tatiana Samoilova în rolul titular.

Prezența acestui nume în generic nu poate decât să sporească atât interesul general pentru viitorul film cât și garanțiile lui de succes. În rolul Veronikăi, actrița a fost revelația festivalului de la Cannes din 1957, când „Zboară cocorii” a cucerit premiul cel mare. Specialiștii

situat-o atunci unanim printre marile vedete internaționale. Chipul ei de o remarcabilă expresivitate a fost reprodus în sute de fotografii și publicații. Cineaștii din Franța, Italia, S.U.A. i-au oferit roluri, i-au promis scenarii speciale. I s-a propus, printre altele, să joace în Franța „Anna Karenina”. Dar Tatiana Samoilova a refuzat.

După aproape zece ani s-a întâlnit totuși, acasă, cu personajul care exercită o irezistibilă atracție asupra interpretelor din lumea întreagă. Anul trecut, la Festivalul de la Moscova, când au fost întrebate ce rol ar vrea să interpreteze, două actrițe celebre — Marina Vlady și Sophia Loren — au răspuns fără ezitare: Anna Karenina. Aflind că Tatiana Samoilova pregătește acest rol, s-au bucurat și s-au întristat totodată. S-au bucurat, fiindcă o prețuiesc în mod deosebit pe actrița sovietică și știu că Anna e în mâini sigure. S-au întristat fiindcă nu e comod să existe un asemenea termen de comparație...

După ce a jucat în filmul lui Giuseppe de Santis „Italienii, oameni de treabă” („Mergeau spre Răsărit”), Tatiana Samoilova a refuzat toate propunerile care i s-au făcut, folosind pauza destul de lungă ce a urmat pentru a se pregăti în vederea noului ei rol. Pregătirea a fost atât de serioasă, încât actrița poate fi socotită azi, fără nici o exagerare, o adevărată specialista în creația și epoca tolstoiană. Ea și-a format și niște idei proprii foarte interesante despre Anna. De exemplu:

„În romanele și piesele clasice există personaje care au pentru autorul lor același rol pe care îl au instrumentele pentru compozitor. Folosindu-le cu pricepere, acesta își îmbogățește melodia creind toate nuanțele sonore necesare. Dar există și personaje care sînt ele însele compozitori. Din prima categorie fac parte, să zicem, Ofelia și Desdemona. După părerea mea, ele nu pot fi considerate în afara pieselor. Pentru Shakespeare au rolul flautului sau al vioarei, al cărui glas se contopește cu melodia generală.

Pe cînd Anna Karenina este ca însăși compozitoare, autoarea tragică muzică a propriei sale vieți”.

Prin forța personalității și a caracterului, prin vitalitatea și dinamismul ei, actrița găsește că croina literară e comparabilă cu figuri reale ale istoriei, ca Maria Stuart și Jeanne D'Arc.

Cu o astfel de concepție despre rol, cu talentul și expresivitatea ei mereu surprinzătoare (fotografiile de probă ale actriței sînt impresionante) Tatiana Samoilova va fi probabil acea Annă cînd senină, cînd tristă, cînd biruitoare, cînd tragică, foarte deschisă și foarte ascunsă, tănuind o lume inaccesibilă celor din jur — adică acea Annă pe care a văzut-o Tolstoi.

Iulia Scutaru

Logodnica țarului

Regizorul Vladimir Gorikker de la studioul din Riga s-a specializat în genul dificil al filmului-operă. El a realizat pînă acum „Mozart și Salieri” și „Iolantha”, creații de prestigiu ale cinematografiei sovietice.

În noul lui film, Gorikker a ales opera „Logodnica țarului” de Rimski-Korsakov, care zugrăvește o pagină zbuciumată din perioada domniei țarului Ivan cel Groaznic.

Avînd la bază piesa cu același nume a lui Lev Mei, opera evocă destinul tragic

Scenă din „Logodnica țarului”

al fiicei de boier Marfa pe care Ivan cel Groaznic o alege ca logodnică, bine înțeles fără voia fetei. Dar țarul are un rival la fel de îndrăgostit în persoana tinăru-lui său ofițer, Grigori Griaznoi. Fire pă-timașă și voluntară, Griaznoi este gata să renunțe la orice de dragul Mariei. Chiar și la iubitoarea și devotata Liubașa. Numai că dragostea acesteia este atât de puternică încît o împinge la crimă. Liubașa o otrăvește pe Marfa și plătește la rîndu-i cu viața răzburarea sa: Griaznoi o ucide, după care moare și el.

Povestea tragică și spectaculoasă a acestei iubiri i-a inspirat lui Rimski-Korsakov pagini de o mare frumusețe. Opera opune cu forță dramatică făptura blindă și sficoasă a Marfei temperamentului furtunos al Liubașei. Foarte reușit și convingător este personajul Grigori Griaznoi, format în atmosfera de arbitrar și violență de la curtea țarului Ivan cel Groaznic.

Regizorul nu i-a fost deloc ușor să dea un echivalent cinematografic operii lui Rimski-Korsakov. Dar experiența realizărilor precedente, precum și valorosul ansamblu de interpreți l-au ajutat să facă și din „Logodnica țarului” un film de ținută artistică.

Cele două roluri principale feminine sînt interpretate de Raisa Nedașkovskaia (Marfa) și Natalia Rudnaia (Liubașa). În Grigori Griaznoi îl vom revedea pe Otar Koberidze, iar în personajul țarului, pe Piotr Glebov.

Partitura muzicală este susținută de soliști de frunte și de orchestra Teatrului Mare din Moscova, cu Evgheni Svetlanov la pupitru.

PLASTICĂ

O apariție de mult așteptată

Anul 1962 a înscris între realizările principale ale editurii „Meridiane”, scoaterea de sub tipar a primului volum — într-o elegantă prezentare grafică — din „Istoria Artei” de savantul sovietic Mihail V. Alpatov, care cuprinde arta lumii vechi și a evului mediu.

Tipărit la sfîrșitul lui 1965, volumul II al acestei importante lucrări științifice a fost pus la dispoziția publicului, tot într-o remarcabilă ținută grafică, la începutul noului an, activitatea editorială pe 1966 anunțându-se astfel a fi bogată încă din luna ianuarie.

Interesul deosebit pentru acest studiu este determinat de mai multe elemente. Cele două volume sintetizează prezentarea într-un ansamblu a celor mai importante epoci artistice, analizate în concepția materialist-istorică, autorul ei, academiicianul sovietic Mihail V. Alpatov, fiind unul dintre cei mai valoroși cercetători ai istoriei artei universale, pe plan internațional. De asemenea, lucrarea, cu toate că este făcută într-un spirit sintetic, are un caracter monumental, prin amploarea formei de prezentare, cele două volume — în special ultimul — fiind însoțite de numeroase reproduceri după opere de artă, dintre care o parte în culori, de o bibliografie bogată și de un aparat critic cu temeinice

indicații pentru cititori. Ediția românească este tradusă după cea apărută la „Verlag der Kunst” din Dresda. Autori ai traducerii primului volum sînt Bruno Colbert și Mihail Isbășescu; traducerea celui de al doilea fiind semnată de Eugen Filotti.

În introducerea scrisă pentru ediția românească, M. V. Alpatov subliniază câteva dintre principiile călăuzitoare ale studiului istoriei generale a artei, precizînd că aceasta devine realmente folositor, cînd paralel cu însușirea a cît mai multor date despre epoci, personalități și opere artistice, cei interesați ajung la o înțelegere profundă a fenomenelor și legilor care determină evoluția creației și gustului estetic de-a lungul timpurilor.

Volumul II cuprinde arta Renașterii și epocii moderne, incluzînd și curentul impresionist. Lucrarea încheindu-se cu analiza fenomenelor artistice de la sfîrșitul veacului trecut, reușește să determine posibilități și pentru înțelegerea dezvoltării ulterioare a artei, în secolul nostru, în epoca contemporană.

În afară de prezentarea grafică îngrijită, cu o supracoperță elegantă, volumul este îmbogățit cu peste douăzeci de reproduceri în culori dintre care unele de cea mai bună calitate tehnică și artistică. Se remarcă în deosebi „Portretul unui tânăr” de Botticelli, „Nașterea lui Cristos” de Georges de la Tour, „Viile roșii din Arles” de Van Gogh, „Jucătorul de cărți” de Cézanne și altele.

Volumul II al „Istoriei Artei” de M.V. Alpatov se înscrie între lucrările științifice cele mai prețioase, destinate a contribui la cunoașterea fenomenelor artistice.

Jack Brutaru

Balerina Elena Riabinkina executînd un dans popular rusesc

TEATRU

Maiakovski la Milano

Ca dramaturg, Maiakovski a fost pînă acum necunoscut spectatorilor italieni. Montarea piesei „Ploșnița” pe scena teatrului Palazzo Durini din Milano vine să înlăture această lacună.

Evenimentul a fost salutat cu căldură și promptitudine de presa italiană. Ziarul „Giorno” din Milano și-a manifestat regretul că „publicul cunoaște atât de tîrziu această minunată operă a poetului sovietic”. Iar „Unita” a scris că „montarea „Ploșniței” este un fapt care merită toată atenția. Teatrul italian l-a ignorat pe Maiakovski din diferite motive: în perioada fascismului, din considerente politice, după eliberare, pe motiv că ar fi incomprehensibil (!) spectatorilor italieni”.

Dar, așa cum au dovedit premiera și primele spectacole cu „Ploșnița”, publicul a înțeles foarte bine satira ascuțită și precisă la adresa meschinăriei mic-burgheze, pe care o practică Maiakovski, și s-a amuzat de fantastică aventură a nepmanului Prispikin.

Regia spectacolului teatrului Palazzo Durini este semnată de iugoslavul Bogdan Jeraovic, a cărui lungă carieră cuprinde montări din Shaw, Pirandello, Osborne, Dürrenmatt, Miller, și unii din cei mai buni dramaturgi iugoslavi.

Colectivul de interpreți reunește nume de seamă ale scenei italiene, în frunte cu Carlo Bagno, deținătorul rolului principal, Ruggero De Daninos, Enrico Baroni, Franco Carlo, Anna Menichetti, Franco Jesurum, Vincenzo Ferro și alții.

PE ITINERARUL
DESCOPERIRE-PRODUCȚIE

Vîrfurile triumghiului

În ajunul anului 1958 orașelul siberian al științei, Akademgorodok, nu avea încă trecut. Avea numai viitor. Nu avea bulevarde. Avea în schimb vizitatori care le și întrebă în contururile primelor poteci. Nu existau cartiere de locuințe. Dar vizitatorii și le imaginau. Nu existau institute. Dar cercetătorii le și înălțau cu gândul.

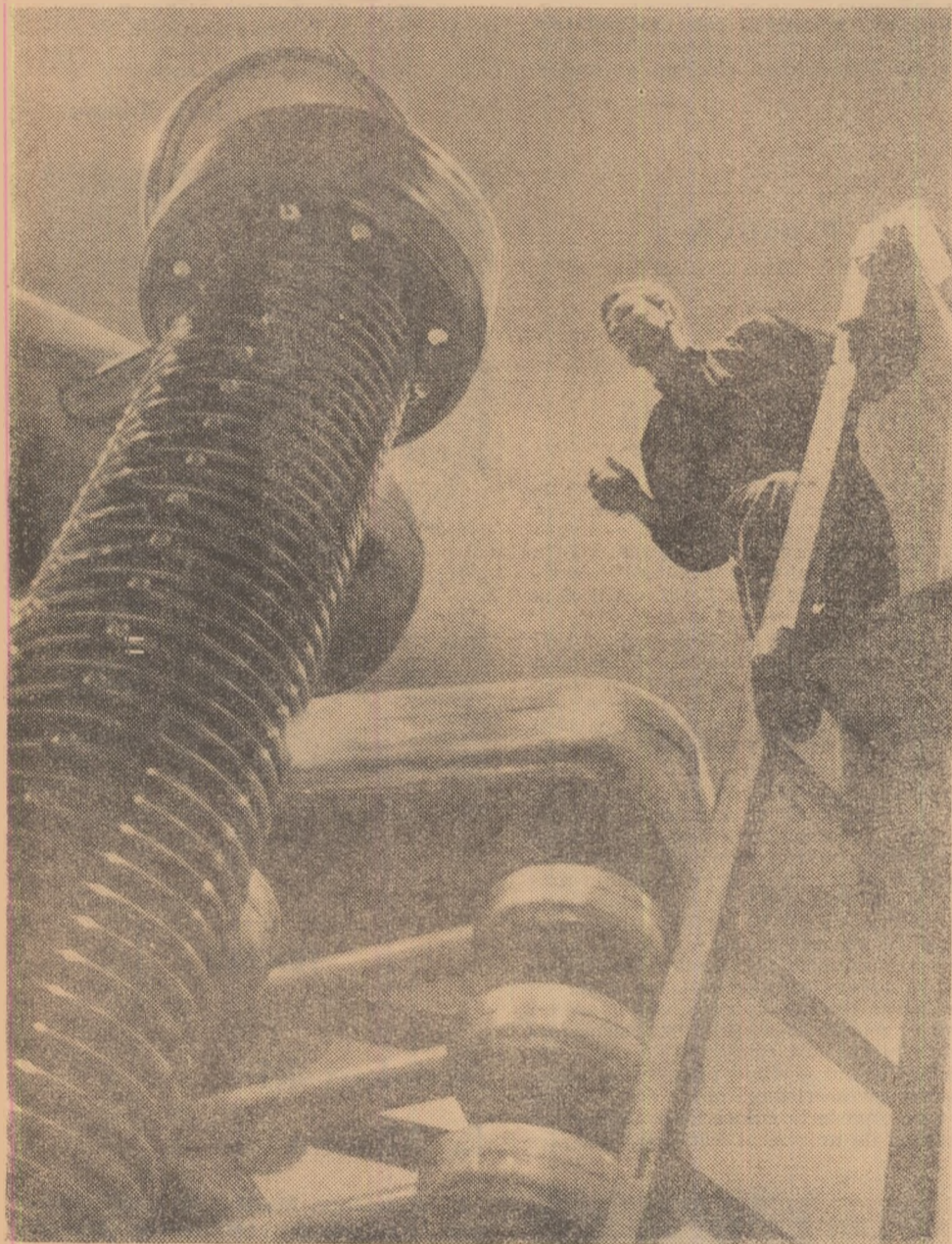
Astăzi orașelul științei este aproape gata. Multe din lucrările savanților siberieni sînt cunoscute acum în toată țara, ba unele chiar în lumea întreagă. Orașul are, în sfîrșit, trecut. Își poate face bilanțul.

Un corespondent al ziarului „Sovetskaia Rossia” s-a adresat academicianului Mihail Alexeevici Lavrentiev cu rugămintea de a răspunde la câteva întrebări despre activitatea științifică la Akademgorodok. Reproducem mai jos textul interviului.

— Ce probleme au stat în atenția cercetătorilor de la Akademgorodok și ce succese ați dobîndit în soluționarea lor?

— Orașelul nostru numără 14 institute de cercetare științifică. Fiecare își are spe-

care se ocupă cu studiul proceselor rapide a elaborat o serie de noi teze teoretice privind hidrodinamica și pe baza lor a creat mai multe instalații hidraulice cu impulsuri. Este un succes foarte mare. Dar cum să-l realizăm și în practică, unde să folosim cît mai bine aceste „tunuri cu apă”,

cificul său și a dobîndit succese incontestabile. Despre unele s-a scris în paginile presei. De aceea aș dori să relev, în primul rînd, o problemă comună tuturor. Ea mi se înfățișează ca un triunghi ale cărui vîrfuri sînt producția, știința și pregătirea cadrelor. Noi avem datorită de a apropia cît mai mult aceste vîrfuri. Și cînd vom izbucni succesul va fi uriaș. Pe această linie se înscrie însăși crearea Akademgorodok-ului. În etapa de început ne-am propus ca, paralel cu cercetările, să ne îndreptăm atenția și spre pregătirea de cadre capabile să participe efectiv la cercetarea științifică în sectoarele ei mai importante și să contribuie activ la aplicarea rezultatelor științifice în producție. Trep-tat, s-a conturat un sistem de învățămînt în care studenții iau parte la creația științifică a colectivelor de cercetători, lucrează cu utilajul cel mai perfecționat și primesc cunoștințele pe calea cea mai directă, de la oameni care ei înșiși își însușesc necontenit noțiuni noi.

În anii care s-au scurs de la crearea orașelului științei din Siberia, institutele au acumulat un vast stoc teoretic și au dobîndit rezultate care au, fără îndoială, o mare însemnătate practică. Acum, în cea de a doua etapă va trebui să realizăm o apropiere între știință și pregătirea cadrelor, pe de o parte, și „vîrfurile” producției pe de altă parte. La aceasta va contribui recentul sistem de aplicare în practică a cunoștințelor noi. Elementele lui au și început să se contureze. Iată un exemplu care răspunde într-o oarecare măsură și la întrebarea privitoare la succese. Colectivul

prese hidraulice de o productivitate nemaiîntîlnită și alte mașini la a căror temelie stau principiile de accelerare a lichidului? De care din particularitățile producției să se țină seamă în construcția lor? În sfîrșit, cine va înfrunghia în desen și mai apoi într-o mașină prototip această idee științifică?

S-ar fi putut urma o cale obișnuită, transmițîndu-se ideea către institutul departamental respectiv. Dar experiența ne-a arătat că această cale nu duce întotdeauna la rezultatele scontate. De obicei, lucrurile se tărăgănează, durînd uneori cîteva ani. Colaboratorii institutelor departamentale au propriile lor planuri și de aceea nu au timpul necesar pentru a-și însuși o nouă idee. Ba, în unele cazuri nici nu există un institut corespunzător. Iată de ce am ales altă cale. Pe lângă Institutul de hidrodinamică a luat ființă un birou special de construcții condus de un grup de oameni de știință. E de la sine înțeles că cu participarea lor ideile științifice își vor găsi mai lesne drumul spre practică. Biroul a și realizat o serie de modele. Încercarea lor a demonstrat încă o dată superioritatea tehnicii noi.

De curînd au început să ia ființă și pe lângă alte institute subunități speciale, care să contribuie la realizarea ideilor științifice.

— Acestui fapt i se datorește un anunț recent din presa locală care arată că biroul de construcții de acceleratoare de curenți tari angajează specialiști?

— Firește. Anunțul arată la modul cel mai lapidar că a venit vremea aplicării în practică a energiei particulelor elementare. Creînd acceleratoare cu particule încruciate, colectivelor Institutului de fizică nucleară a dobîndit nu numai remarcabile rezultate științifice. Cercetătorii au elaborat și creat totodată modelul industrial al unui accelerator cu o greutate de numai șapte tone. Acest accelerator de electroni poate fi folosit la consolidarea pieselor din polimeri, la o mai bună păstrare a cerealelor în eleveatoare și a alimentelor în magazii, la topirea metalelor greu fuzibile și în multe alte scopuri. Urmează ca instalația să fie „specializată” pentru diverse lucrări. Cu aceasta se va ocupa biroul nou creat.

Filiala din Siberia a Academiei de Științe a U.R.S.S. elaborează la ora actuală planuri în vederea înființării unor firme științifice capabile să grăbească înaintarea pe itinerariul „descoperire-producție”. Nu departe de Akademgorodok vor fi create în acest scop o serie de întreprinderi experimentale, birouri de construcții și instituții de învățămînt. În birourile speciale de construcții și atelierelor sau uzinele experimentale vor lucra ingineri și tehnicieni trimiși de ministerele interesate alături de lucrători științifici din institutul ale cărui idei creatoare vor sta la temelia producției. Conducerea științifică va reveni, probabil, chiar autorului descoperirii. Aceleași forțe se vor ocupa și cu pregătirea cadrelor pentru noile producții industriale. Și vom menține, firește, principiul de învățămînt aplicat și pînă acum: începînd din anul III studenții se vor obișnui cu munca de cercetare și producție. Astfel încît în momentul cînd industria va primi tehnologia, să zicem a sudurii prin explozie, va primi totodată și specialiștii cunoscători ai acestei noutăți.

Perioada de organizare a institutelor la Akademgorodok a fost încheiată. Cu fiecare an ele vor realiza o „producție” științifică tot mai importantă îngăduind prin aceasta o și mai mare apropiere a vîrfurilor triumghiului.

RADIOASTRONOMIE

0,000 000 000 1
dintr-un watt

„Poate că, în viitor, 1965 va fi considerat un an cu o recoltă astronomică bogată” declară cunoscutul astrofizician sovietic V. Ghinsburg. După el, cea mai importantă descoperire este cea a radiației cu lungimea de undă de 7,5 cm, prevăzută de astrofizicienii sovietici Novikov și Doroshevici și demonstrată în S.U.A. de Pazias și Wilson. Această radiație s-a născut acum cîteva miliarde de ani și permite să se presupună că în Univers materia a avut cîndva o densitate și temperatură foarte ridicată.

V. Ghinsburg arată că în epoca noastră se desfășoară o a doua revoluție în astronomie, prima fiind dezlansată de Galilei o dată cu inventarea telescopului. Radiația de 7,5 cm și cercetările recente ale unor corpuri cerești situate la miliarde de ani-lumină vor modifica radical imaginea pe care o aveam pînă acum asupra geometriei Universului.

Descoperirile anului trecut se datorează în mare măsură radiotelescoapelor moderne cu o sensibilitate neobișnuit de mare. Dovadă: energia recepționată din Univers de toate radiotelescoapele de pe Pămînt, de la construirea lor și pînă acum, este mai redusă decît cea pe care trebuie s-o folosească un om pentru a ridica o foaie de hîrtie de pe masă.

Cele mai impresionante instalații astronomice de recepție sînt: un sistem de antene în formă de cruce, ale cărei „brațe” depășesc un kilometru (Uniunea Sovietică); 100 de antene constituite din oglinzi parabolice, avînd fiecare 12 m în diametru și dispuse într-un cerc cu diametrul de 3 km (Australia); un radiotelescop cu o oglindă parabolică de 100 m (S.U.A.) și, în fine, uriașa antenă-oglinză de la Arecibo (Puerto Rico) cu diametrul de 300 m.

Pentru a înțelege cum funcționează un radiotelescop, amintim că undele radio sînt unde electromagnetice, ca și cele luminoase, de care se deosebesc doar prin lungimea lor. Neputînd însă percepe aceste unde direct, prin vreunul din organele sale de simț, omul s-a văzut nevoit să proiecteze și să construiască instrumente care să dea radiației o formă accesibilă.

Ca orice aparat de radio sau de televiziune, radiotelescopul constă dintr-o antenă și dintr-un receptor, prevăzut și cu un dispozitiv de înregistrare, care înscrie pe o curbă valorile succesive ale radiațiilor.

Cîmpurile electromagnetice ale undelor radio produc în antenă curenți alternativi extrem de slabi, care sînt transmisi receptorului și amplificați în el. Cantitativ, radiațiile care ne parvin din Univers sînt atât de mici, încît antena nu le poate „prînde” dacă este reprezentată printr-un

S

știința

singur dipol. De aceea radioastronomia folosește fie agregate uriașe de dipoli, fie antene-reflector mari, de pildă oglinzile parabolice care adună în focar radiația de pe întreaga lor suprafață; în acest caz antena propriu-zisă se află tocmai în focar. Suprafața mare le mai conferă antenelor încă un avantaj: mărindu-le sensibilitatea direcțională permite să se stabilizească de unde sosesc radiațiile.

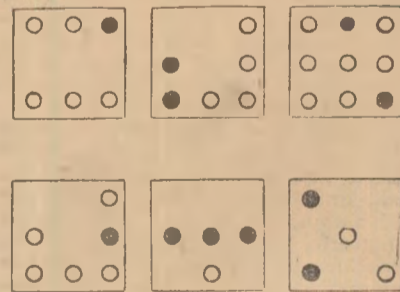
Receptoarele radioastronomice sînt și ele minuni ale tehnicii, capabile să surmîndă chiar și o cantitate de energie de numai o zecime de miliard dintr-un watt.

Dacă în locul dispozitivului de înregistrare se conectează de receptor un difuzor, radioelectricitatea se manifestă printr-un zgomot rezultat din amplificarea curenților alternativi din antenă. De aceea radiația radioelectrică venită din Univers se mai numește și „zgomot cosmic”. Deși pare monoton, el dă o mulțime de informații asupra originii sale și asupra structurii Soarelui, planetelor, Căii Laptelui și altor galaxii. Cum se procedează? Se măsoară, de pildă, radiația radioelectrică recepționată de la un anumit obiect cereș și se compară intensitatea zgomotului pe diverse lungimi de undă: apoi se cercetează cum se repartizează intensitatea pe toate lungimile de undă studiate, de la cele de cîteva milimetri pînă la undele de zeci de metri. Uneori zgomotul este deosebit de puternic pe undele mai scurte, alteleori pe cele mai lungi. Din aceste caracteristici specialistul poate trage concluzii asupra originii radiației sau poate afla ce i s-a „întîmplat” pe drumul parcurs pînă la Pămînt. Astfel s-a ajuns să se cunoască astăzi ce legi determină radiația emisă din depărtările Galaxiei noastre de nenumărații atomi de hidrogen răspîndiți în spațiul interstelar. Tot așa s-a studiat radiația diverselor tipuri de radiosteale.

Dînd oamenilor posibilitatea să-și lărgească cunoștințele asupra structurii Universului, radioastronomia a luat astăzi un avînt tot atît de mare ca și fizica atomică sau cercetările cosmice.

ȘTIINȚĂ DISTRACTIVĂ

35 de puncte

Priviți cu atenție aceste pătrate pe care sînt dispuse cercuri albe și negre. Aveți un minut ca să memorați modul lor de așezare. După aceea închideți revista și desenați din memorie pătratele cu cercurile respective.

Pentru fiecare cerc plasat corect căpătați un punct. Dacă reușiți să însușiți 35 de puncte sînteți un om foarte atent. Dacă punctele totalizate nu ating 25, nu trebuie totuși să disperați. E cazul, însă, să vă antrenati atenția și memoria.

ÎN SLUJBA PRACTICII

Noi utilizări ale lemnului

- Automobilul și cartonul
- Dispariția rumegușului
- Pereți rezistenți la uragane.

...Părea o ladă de carton obișnuită, pentru ambalarea porțelanului sau a alimentelor. Oricine se putea convinge, uitându-se prin găurile făcute în pereți, că era goală. Surprinzător era faptul că pe acest „carton”, alcătuit din șapte straturi de hirtie de celuloză, se afla un automobil în greutate de 1 200 kg. Pereții laterali ai lăzii nu se îndoiu deloc sub greutatea mașinii. „Cartonul” ar fi rezistat chiar și la presiunea a două automobile și a încă zece oameni.

Această dovadă impresionantă a rezistenței unui material fabricat din deșeurile de lemn este numai una din realizările actuale ale savanților care studiază lemnul. Hirtia de duritatea oțelului, placajul care nu se ondulează și nu se descleiază sub apă, grinzile care rezistă oricărei temperaturi, stâlpii telegrafici care nu putrezesc, dușumelele care nu scârție și nu se uzază, scindurile care nu ard și vopselele care nu se decolorează la soare și vânt se înscriu în aceeași ordine de cercetări.

Se mai studiază în ce mod pot fi valorificate produșii chimici secundari, odin-oară aruncați, pentru a fabrica covoare, substanțe aromate, vopsele, materiale pentru învelirea acoperișurilor, perdele și îmbrăcăminte. Multe milioane de metri cubi de lemn se irosează la prelucrare ca rumeguș, care nu prezintă valoare pentru industria de cherestea, decât dacă poate fi vândut unei fabrici de celuloză din apropiere, unde e transformat în hirtie. Iată de ce, pe de o parte se caută noi posibilități de valorificare a rumegușului, pe de altă parte se lucrează la un nou procedeu de tăiere a lemnului cu cuțite în loc de ferăstrău, pentru ca nici să nu se mai producă rumeguș. Se încearcă astfel folosirea unor cuțite uriașe sub presiune și s-a reușit să se taie trunchiuri de fag în scinduri de o jumătate de țol.

S-a putut constata că dușumelele cu adeos de rășină sînt mai bune și în același timp mai ieftine. De exemplu, într-o încăpere specială, podeaua suspusă unei uzuri intense este formată dintr-un strat de așa-numite plăci-sandviș. Interiorul constă din fișii de carton ondulat puse pe muchie și înleiate cu rășini căpăfînd astfel o structură de fagure foarte rezistentă. Piesa este înleiată la rîndul ei între două foi subțiri de placaj. Se obține un strat atît de dur și de rezistent, încît se poate trece deasupra cu un automobil fără să se turtească. Diferitele plăci au dimensiunea de 122 x 244 cm și după necesitate pot avea o grosime de 5 pină la 15 cm. Spre deosebire de majoritatea foilor de placaj existente astăzi pe piață, ele pot fi montate fără dușumea oarbă sau căpriori.

Un acoperiș învelit cu plăci groase de 10 cm, așezate muchie lingă muchie și acoperite cu un strat impermeabil, rezistă la încălzura unui strat de zăpadă udă înalt de 130 cm și este și un izolator foarte bun. Plăci groase de 5 — 7,5 cm se folosesc experimental ca pereți glisanți în birouri și s-au dovedit a fi extrem de rezistente față de insecte și excelenți izolatori de zgomot. Pereți exteriori groși de 10 cm rezistă pină și uraganelor.

S-a mai descoperit că lemnul, cu cît este mai dens cu atît este mai rezistent. Ase-

menea zootehnicienilor care caută să creze rase de vite din ce în ce mai bune, fitogeneticienii au pornit la creșterea copacilor. Ei polenizează florile arborilor alesi cu grijă cu polenul exemplarelor mari, sănătoase și cu trunchiul drept. Din sămînța rezultată cresc arbori mari, cu lemn mai dens și de calitate net superioară.

ENTOMOLOGIE

Atomul împotriva insectelor

În ultimul timp, oamenii de știință din întreaga lume se preocupă tot mai mult de folosirea energiei atomice în lupta împotriva insectelor dăunătoare, pentru protejarea resurselor alimentare ale omnirii. Se pare că în lupta pe care specialiștii o duc de decenii prin cele mai felurite mijloace, energia atomică poate juca un rol dintre cele mai importante.

În primul rînd, lupta împotriva dăunătorilor nu poate fi eficientă dacă nu se cunosc modul de reproducere, obiceiurile în alimentare, dispersia și migrațiile lor. În această direcție, deosebit de folositoare s-au dovedit tehnicile radioizotopice, în-deosebi marcajul cu radioizotopi. Într-o serie de țări, cercetătorii au reușit să se documenteze cu precizie în ce privește obiceiurile albinelor. Ei au marcat într-un rîstimp de numai 48 de ore cu aur 198 cu pericadă de înjumătățire scurtă 40 000 de albine dintr-un stup și astfel, urmărindu-le în deplasarea lor, au reușit să determine locul de unde-și culeg hrana, precum și raporturile dintre diferiții indivizi.

Țînțarul, unul din dăunătorii împotriva căruiia luptă atomul

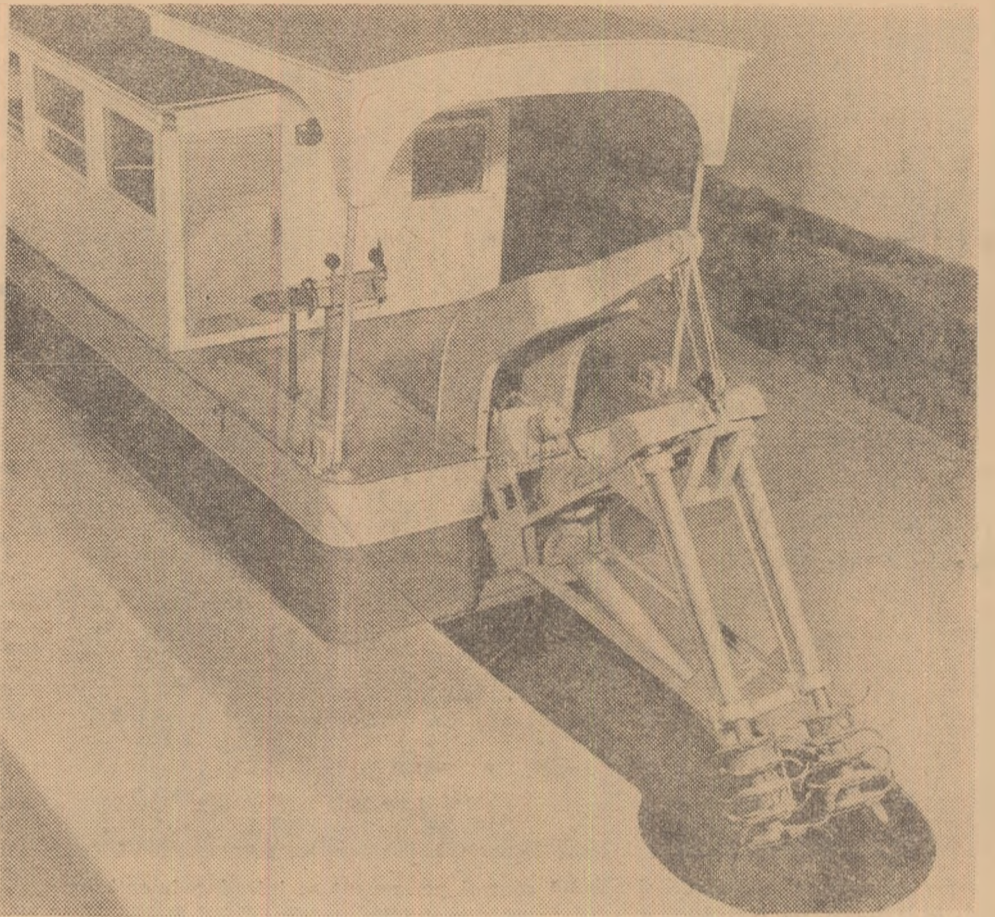
Metode asemănătoare au fost folosite și în cercetările întreprinse asupra furnicilor, termitelor, țințarilor și unei insecte dăunătoare grîului, care produce mari pagube în Pakistan și Orientul Mijlociu.

Odată cunoscute obiceiurile insectelor, energia atomică trece la acțiune pentru distrugerea lor. Metoda cea mai folosită este sterilizarea masculilor prin mijlocirea razelor gamma. În insula Curacao a fost întreprinsă o vastă campanie de distrugere a unei insecte care cauza pierderi importante șeptelului. În regiunile sudice ale S.U.A., de pildă, unde a fost întreprinsă o campanie asemănătoare, au fost eliberate săptămînal, timp de un an, 50 milioane de masculi iradiați din această insectă dăunătoare și rezultatele s-au dovedit salutare.

Energia atomică intervine însă în domeniul stîrpirii dăunătorilor în moduri și mai directe. În Uniunea Sovietică, culturile de cereale au fost debarasate de insectele dăunătoare printr-o metodă extrem de simplă și de eficientă, anume trecînd semințele prin fața unei surse de cobalt 60 — și aceasta într-o cadență de 30 tone pe oră!

Totuși e necesar uneori să se recurgă și la insecticide care, însă, trebuie folosite judicios. În acest sens, e necesar să fie determinate absorbția, transportul, metabolismul și excrețarea insecticidelor la animal, insectă și plantă, ca și cantitatea de reziduuri care poate să prezinte riscuri deosebite. Pentru studierea acestor procese, radioizotopii pun la îndemîna cercetătorilor o metodă extrem de sensibilă: autoradiografia. Care este procedeu? Pe o peliculă fotografică sînt plasate plantele sau insectele cărora li s-au administrat radioindicatori. În momentul în care radiația emanînd de la indicator impresionează pelicula, pot fi determinate și porțiunile din insectă sau plantă în care s-a acumulat insecticidul.

Problema luptei împotriva insectelor dăunătoare preocupă astăzi toate țările dezvoltate sau pe cale de dezvoltare. În această luptă energia atomică se prezintă ca un instrument prețios, eficient și polivalent.

Institutul de hidrotehnică din Moscova a realizat o mașină plutitoare universală „U.P.M.I.” pentru curățarea depunerilor din canalele și bazinele mici de apă. Mașina mai poate fi folosită și în construirea de canale de irigație și adîncirea albiei rîurilor mici. În fotografie: mașina „U.P.M.I.”

FIZICA

Neutrino și pulbera stelară

Un Soare de o sută de ori mai mic, dar de zece ori mai strălucitor, constelații bine cunoscute care dispar, stele noi care apar și fac să pălească vedeta cerului, cu alte cuvinte o fizionomie a boltei cerești total deosebită de aceea pe care o cunoaștem. Asta ar fi impresia pe care am avea-o — ne asigură specialiștii în materie — dacă, într-odată, ochiul nostru în loc să fie sensibil numai la acțiunea fotonilor — „scintele de lumină” — ar deveni și la cea a particulelor neutrinu.

Căci stelele nu emit numai lumină. Unele sînt sediul unor puternice emisii radio-electrice, altele lansează raze gama, iar descoperirea „vînturilor” solare a arătat că Soarele lansează în spațiu fluxuri de particule. Toate stelele, însă, cel puțin așa se crede în momentul de față, proiectează în Cosmos și fluxuri de neutrinu; este vorba de un fenomen de mare importanță a cărui existență este totuși numai presupusă din cauza fantasticei abilități a particulelor neutrinu de a trece neobservate. Inșușire care, la drept vorbind, nu are de ce ne mira, întrucît neutrinu-ul a fost descoperit tocmai pentru că nu putea fi „prins”. Povestea este, de altfel, destul de cunoscută. Studiînd, în 1931, procesele în cursul cărora nucleul atomilor emite electroni, savantul Wolfgang Pauli a descoperit că această reacție, așa cum era ea cunoscută de obicei, contrazicea principiul conservării energiei: suma energiilor cu care erau înzestrate particulele emise — protonii și electronii — era, oricum ar fi fost calculată, mai mică decît energia particulelor care le dăduseră naștere. Era o constatare inacceptabilă care l-a determinat pe Pauli să treacă energia care lipsea pe seama unei alte particule ce nu putea fi observată.

Principala ei caracteristică trebuia să fie, prin urmare, tocmai calitatea de a trece neobservată, cu toate consecințele care decurgeau de aici, adică admiterea faptului că avea o masă zero — sau extrem de mică — și că nu posedă sarcină electrică. Era, deci, un fel de foarte mic neutron, ceea ce l-a și făcut pe marele fizician italian Fermi să-i dea un nume care i-a rămas de atunci încoace neschimbat: neutrinu.

Asta era, evident, în linii foarte mari, ceea ce se știa pină nu de mult despre neutrinu. Să vedem, însă, ce s-a aflat în ultimul timp!

Pină acum cîțva timp teoreticienii admiteau că atunci cînd în stele electronii și pozitronii — antiparticulele lor — se uneau doi cite doi, ei se „evaporau” pentru a da naștere unei radiații gama: era procedeu considerat clasic al anihilării materiei și antimateriei. S-au găsit, însă, o seamă de savanți ce s-au crezut îndreptățiți să afirme că astfel de „cupluri” de electroni și pozitroni puteau să dea naștere unui neutrinu și unui antineutrinu. Posibilitatea producerii unei asemenea reacții este mai mică decît în primul caz.

Cu toate acestea — s-a arătat — probabilitatea ca ea să se producă sporște odată cu creșterea temperaturii, iar atunci cînd aceasta din urmă ajunge să fie de ordinul miliardelor de grade posibilitatea producerii reacției amintite încetează să mai fie neglijabilă. În acest caz, o parte tot mai mare din energia născută se evacează nu sub forma de protoni, ci sub aceea de neutrinu și antineutrinu. Mai mult, — s-a spus — s-ar putea ca fenomenul să se desfășoare într-un asemenea ritm, încît într-o zi sau două o stea să fie golită de toată substanța ei energetică.

Acest mecanism de naștere a particulelor neutrinu poate fi și explicația procesului de formare a supernovelor, stele care strălucesc deodată de parcă ar fi sediul unor fantastice cataclisme? Dacă lucrurile stau într-adevăr așa, înseamnă că formarea unei supernove trebuie să fie întovărită de proiectarea în spațiu a unui flux de neutrinu cu o energie foarte înaltă!

Detectarea acestor particule ar putea da, deci, explicația exploziilor care se produc în anumite stele. Și, în felul acesta, ar fi confirmate și teoriile care încearcă să explice astfel uriașă energie cu care sînt înzestrate razele cosmice.

În marea familie a particulelor totul se leagă, însă, foarte strîns și s-a admis și că protonii din radiațiile cosmice, izbindu-se de protonii din atmosfera terestră, dau naștere unor radiații complexe care cuprind, între altele, neutrinu. Pentru a detecta acești neutrinu formați în spațiul circumterestru, un grup de savanți a făcut anul trecut o experiență senzațională... într-o mină din Africa de Sud, aflată la 3150 m adîncime.

Cercetătorii voiau să elimine orice radiație parazită și de aceea s-au gîndit să se afunde cît mai mult cu puțință în adîncurile Terrei. Ei plecară de la ideea că un număr de neutrinu vor acționa asupra materiei care alcătuiește globul nostru și vor da naștere unor mezonii mu, la fel cum se întîmplă în marile acceleratoare de particule.

Experiența a reușit și astfel, pentru prima oară în istoria științei, s-a dovedit că particula neutrinu există nu numai în calcule, ci și în realitate, nu numai în laboratoare, ci și în spațiile interstelare.

Îngăduind să se facă noi cercetări asupra stelelor, studiiu particulelor neutrinu naturale va duce, probabil, la noi dezvoltări și în fizica energiilor înalte. După cum nu este deloc exclus ca el să creze posibilități și pentru noi puncte de vedere asupra structurii Universului. Căci datorită lor Pămîntul se acoperă mereu de pulbere stelară, o pulbere invizibilă. Și poate că, studiînd-o, într-o bună zi se va putea ști dacă ea este alcătuită în părți egale din neutrinu și antineutrinu, adică dacă în Univers există o balanță egală între materie și antimaterie.

Aleksandr Somov

După o anestezie specială și sub un control permanent, se introduce în cutia craniană, prin țesuturile moi ale feței, un ac care la o anumită profunzime atinge rădăcina lezată a trigemenului. Prin acest ac se injectează apoi o cantitate mică de apă distilată, fierbinte care provoacă distrugerea termică a ganglionului din care pornesc cele trei rădăcini ale trigemenului.

Noua metodă elaborată de Lev Livșîț, colaborator la Institutul de traumatologie și ortopedie din Saratov, vine să înlocuiască metode chirurgicale care necesită trepanarea cutiei craniene. În cei patru ani de când se aplică metoda, în clinica institutului au fost vindecați de nevralgia trigeminală mai bine de 200 de bolnavi.

AFEȚIUNI ALE PIELII

Degerături, arsuri, urticarie...

Sint inflamații ale pielii datorite unor agenți mecanici, fizici sau chimici, care se produc fie prin contact direct cu factorii vătămători, fie printr-un fenomen de sensibilizare (alergie).

Prin contact direct dermatozele se produc în mod obligator ori de câte ori persoanele respective sînt supuse acțiunii agentului cauzal. Astfel, prin apăsări sau frecături continue în același loc, se poate forma, în orice regiune a corpului, o leziune mecanică, de obicei sub forma unei calozități bine circumscrise, dure, de culoare gălbuie, prin ale cărei crăpături se pot produce diferite infecții. Tratamentul acestor leziuni constă în aplicarea unor pomezi keratolitice, băi calde și pansamente umede. Uneori este necesară îndepărtarea leziunii (hiperkeratoza) cu bisturiul.

Cauze fizice, ca: frigul, căldura, razele roentgen, razele solare, ultraviolete și infraroșii, pot produce de asemenea dermatoze artificiale sub diferite forme: degerături, arsuri, radium-dermite, eritem solar etc.

Degerăturile ușoare vor fi tratate la domiciliu. În astfel de cazuri nu se va încălzi regiunea degerată dintr-o dată; ea trebuie fricționată la început cu apă rece sau zăpadă și apoi încălzită treptat. Degerăturile grave vor fi tratate de medic.

Arsurile de gradul întâi (este atinsă numai pielea, care se înroșește, devine dureroasă și produce usturime), dacă nu sînt întinse, se pot trata la domiciliu. Se va presăra pe locul ars pudră de amidon, talc, bicarbonat de sodiu. Sînt bune și compresele reci cu bicarbonat de sodiu (o linguriță la un pahar cu apă) sau cu hiperpermanat de potasiu (o soluție slabă 1/1000). Nu se va unge rana cu uleiuri vegetale. Nu se vor face pansamente. În arsurile grave, de gradul al doilea și al treilea, se va chema de urgență medicul.

Radium-dermitele și celelalte leziuni produse de raze se vor trata numai de către specialist.

Mai numeroase sînt bolile de piele provocate de diferite substanțe chimice, mai ales de cele de sinteză. În contact direct cu pielea multe din aceste substanțe dau naștere la leziuni obligatorii, pe cînd altele provoacă, prin mecanismul sensibilizării, dermatoze alergice.

Din categoria substanțelor ce dau leziuni obligatorii fac parte, în primul rînd, causticele: acidul azotic, sulfuric, clorhidric, cromic, fenic, hidratul de sodiu și de potasiu, clorul, formolul, clorura de zinc etc.

Din cea de-a doua categorie a substanțelor chimice provocatoare de dermatoze prin sensibilizare — substanțe ce nu sînt dăunătoare decît pentru anumiți indivizi alergici — menționăm revulsivile ca: tinctura de iod, cloroformul, amoniacul, clorura de etil, apoi mercurul, rezorcina, novocaina, gudroanele, insecticidele, materialele plastice, arsenicul, vopselele de păr, roșul de buze, săpunul, benzina, pe-

trolul ș.a. iar dintre antibiotice și chimioterapice: streptomycină, penicilina și sulfamidele. Chiar unele flori pot produce la persoane sensibile anumite dermatoze. Sînt citate mai frecvent crizantemele, crinii, primulele, unele plante ca inul, cînepa orzului.

Tot dermatoze artificiale sînt considerate reacțiile alergice (urticaria) care apar după ingestia unor medicamente sau alimente alergene.

Precizarea naturii dermatozei alergice, atît de variate ca aspect și cauză — precizare care are o deosebită importanță în conduita terapeutică — nu se poate face adesea decît în clinici sau cabinete de specialitate, prin teste cutanate și unele probe de laborator mai complicate. De aceea, în asemenea cazuri este bine să se consulte imediat medicul, pentru ca leziunile să nu se agraveze.

Dr. S. Morozov

— Ai să rîzi, dar nici de data asta n-am reușit să scot rădăcina.

Desen de V. Zakis

MIJLOACE DE TRATAMENT

Electroterapia

În arsenalul mijloacelor de tratament utilizarea curentului electric a însemnat o importanță cucerire a medicinei moderne.

Cu ajutorul unor aparate electro-medice denumite pantostate a intrat de multă vreme în practica medicală galvanoterapia. Curentul continuu furnizat de aceste aparate se aplică pe piele prin intermediul unor electrozi metalici, înveliți în pinză sau tifon hidrofili, care în prealabil se îmbibă în apă sau în soluții sărate. Galvanoterapia poate fi locală și generală și se poate prezenta și sub formă de băi: electrozii se plasează pe marginile a patru vase de faianță (două pentru picioare și două pentru miini), în care bolnavul își introduce extremitățile. La băile galvanice generale, bolnavul stă într-o cadă, aproape întreg corpul primind curentul galvanic, prin intermediul unei instalații speciale.

Cu ajutorul curentului galvanic pot fi introduși în organism ionii unor substanțe medicamentoase (salicilat de sodiu, iodură de potasiu, novocaină etc.), metodă care poartă numele de ionizare, ionoforeză sau galvanoinoterapie. Datorită complexelor sale acțiuni termice vasodilatatoare și analgezice, curentul galvanic este indicat în tratamentul diferitelor nevrite și nevralgii, în unele afecțiuni vasculare periferice (arterită obliterantă, acrocianoză), precum și în diferite procese inflamatorii de natură reumatismală (artrite deformante, artroze etc.).

Spre deosebire de curentul galvanic, continuu, cel alternativ de joasă frecvență, furnizat de aceleași pantostate, poartă denumirea de curent faradic. Avînd o putere de pătrundere foarte redusă în organism, faradoterapia este indicată pentru gimnastica electrică a mușchilor care au început să se atrofieze în urma imbolnăvirii nervului; în leziuni traumatiche ale sistemului neuromuscular, după scoaterea aparatelor gipsate; în atonii ale intestinului, vezicii urinare sau uterului.

Diatermia și undele ultracurte, două metode bazate pe utilizarea curentilor alternativi de înaltă frecvență, produc o încălzire profundă a țesuturilor (endotermie). Diatermia cu unde medii și scurte, are indicații multiple; artrite infecțioase și traumatiche, artroze deformante, lombosciatice, nevralgii intercostale, torticolis, sechele de poliomielită: unele afecțiuni ale aparatului circulator (angină pectorală, ateroscleroză, endarterită obliterantă, boala hipertensivă); laringite acute și cronice, sinuzite, bronșite și pleurezii cronice; unele afecțiuni ale aparatului digestiv, cum sînt perivisceritele, colecistitele, colangitele și constipația cronică; unele afecțiuni ale aparatului genito-urinar, ca: prostatite, cistite și pielite și glomerulonefrita acută.

Un capitol relativ nou al electroterapiei îl reprezintă actualmente terapia cu ultrasunete, constînd în aplicarea vibrațiilor sonore cu o frecvență cuprinsă între 500 și 800 kiloherzi. Prin efectele sale mecanice, termice, chimice și biologice, ultrasunetul este aplicat cu rezultate bune în nevralgiile cronice, rezistente la alte tratamente, în spondilite și spondiloze, în artrite cronice, precum și în afecțiuni ale membrelor și nervilor periferici.

O largă încreștinare o are în tratamentul unor boli actinoterapia sau fototerapia cu raze infraroșii și ultraviolete. Razele infraroșii sînt raze calorice care provoacă imediat înroșirea pielii spre deosebire de cea produsă de ultraviolete, care apare după cîteva ore. Puterea de pătrundere a infraroșiiilor este cu mult mai mică decît a ultrasunetelor, mîrginindu-se numai la zona superficială a pielii.

Sub acțiunea razelor ultraviolete se formează în piele pigmentul melanic, cu rol protector față de straturile profunde. De asemenea ergosterolul se transformă în vitamina D₂, de unde și aplicarea cu succes a ultravioletolelor în tratamentul rahitismului la copii și în tulburările de metabolism al calciului la adulți.

Dr. Valerian Sizov

CALEIDOSCOP

Pîinea și fierul

Recente experimente au demonstrat că adăugarea de săruri de fier în pîinea și în orez reprezintă o metodă foarte eficientă de combatere a anemiei și de ameliorare a rezervelor de fier în organism. Femeile au nevoie de obicei de o cantitate de fier de două ori mai mare decît bărbații. Un bărbat adult pierde în mod obișnuit cca 0,007 mg de fier pe zi și chiar mai puțin, pe cînd pierderile de fier din organismul femeii sînt considerabil mai mari.

Muzica și chirurgia

În U.R.S.S. muzica este un prețios auxiliar utilizat la operațiile chirurgicale. Înainte de operație se transmit printr-un difuzor înregistrări corespunzătoare gusturilor muzicale ale pacientului. Atunci cînd pacientul este adus în sala de operație se pare că această „recepție” muzicală are un efect binefăcător asupra moralității sale, risipindu-i teama și contribuind la destinarea atît a sa cît și a chirurgului.

Poșta medicului

Numărul celor care se adresează „Poștei medicului” a crescut considerabil, ceea ce ne determină să mărim spațiul acordat acestei rubrici. Totodată, pentru a satisface dorința celor care cer să li se răspundă direct înseamnă a lipsi rubrica de unul din obiectivele ei principale — acela de a pune la dispoziția tuturor cetățenilor sfaturile solicitate de unii dintre ei. De aceea, începînd cu numărul de față, vom publica toate răspunsurile. Rugăm pe cei ce ne scriu să nu mai anexeze timbre pentru poștă și, dacă cred de cuviință, să-și aleagă pseudonime sub care să li se poată da indicațiile cerute. Nu se va mai răspunde direct decît celor care ni s-au adresat în acest sens înainte de 22 ianuarie a. e.

ALBA — Bala-Mare: 1) Cura de ape minerale este cu totul contraindicată în convalescența imediată a hepatitei epidemice. 2) Dacă aveți o colecistită reziduală și probele de disproteinemie și transaminaza sînt bune, puteți face o cură de ape minerale după 6 luni de la terminarea bolii la Sîntic Moldova, Olănești, Singeorz.

AUREL CONSTANDACHI — Cluj: Speculațiile filozofice pe care le faceți pe seama sănătății dv. nu au nici un rost. Marele moralist francez Rivarol spunea „Filozofii sînt mai anatoșiști decît medicii ei disecă fără să vindece”. Credem că aparțineți acestei categorii. Este bine să faceți un examen medical complet și analize complementare, după care să reveniți.

VASILE VARGA — Făgăraș: 1) Problema a fost rezolvată mai repede decît credeți. Există în prezent în farmacia un medicament similar libriumului: Napoton, drajeuri. Nu este hipnotic și nu diminuează activitatea intelectuală (dimpotrivă!), diminuează iritabilitatea și anxietatea. Doza: 2-4 drajeuri pe zi, după sfatul medicului curant. 2) Este adevărat că în 60 de ani de viață omul doarme aproximativ... 25 de ani, dar deocamdată nu a fost descoperită o metodă de a înlocui somnul prin... pilule.

POPOVICI FLORENTINA — Roșiori-de-Vede: 1) Probabil că aveți o discrie sânguină pentru că o hemoragie de asemenea proporții după o extracție dentară nu e normală. Trebuie să faceți investigații în acest sens: timpul de coagulare, timpul de sîngerare, trombocitograma etc. 2) Pentru pîlirea pîstriurilor: zeamă de Jămie sau Rp. Hydrarg. precip. alb 5 g. + Acid salicilic 2 g. + Pasta zinci oxyd al 100. 3) Vă recomandăm mai multă odihnă, alimentație consistentă, gimnastică, sport, viață în aer liber.

I. BOBIN — București: 1) Urmările acestei „afecțiuni” au fost mult exagerate în trecut. De fapt nu este vorba de urmări organice, ci funcționale, care dispar după reluarea raporturilor normale. 2) Despre hipnoză am publicat un material în nr. 51/1965. 3) Despre autosugestia vom publica un articol într-un viitor apropiat.

ROCCO — București: Vă rugăm să citiți răspunsul (1) dat mai sus tov. I. Bobin — București.

BERCEA N. EUGENIU — București: Am transmis scrisoarea dv. autorului articolului, dar nu credem că boala dv. poate fi vindecată prin metoda preconizată în acel material.

MARCONI P. — Timișoara: Am înscris în planul nostru materialele pe care le solicitați. Vă cerem însă să aveți răbdare.

HERMAN L. — Radna: În revista noastră am publicat și vom mai publica materiale despre culturism. Cercetați colecția revistei. Pentru a vă trimite bibliografia solicitată prin poștă vă rugăm să citiți nota de la începutul acestei rubrici.

CĂLIN M. — com. Sig (Șimleu): Vă recomandăm o cură cu masca emolientă „Tenofiu”. Modul de întrebunțare: se aplică în strat subțire pe toată fața și pe gît și se lasă 20 minute. Este important în acest timp să fiți complet relaxat și să stați întins la întineric.

EUGEN POPA — Făgăraș: 1) Este vorba, așa cum de altfel ați remarcat și dv., de un fenomen inerent vârstei. Încercați o cură cu Testosteron injectabil 1 fiolă de 25 mg. pe zi — serii de 10-20 fiole lunar asociat cu vitamina E pe cale bucală — 3 drajeuri pe zi. 2) Vom publica materiale de felul celor solicitate de dv.

LELIA POPESCU — Oltenia: Vă recomandăm să aplicați sfaturile cosmetice din noua ediție a lucrării „Îngrijirea tenului” de Ludmila Cosmovici, apărută de curînd în Editura Medicală.

FRANȚA

În Burgundia și Savoia

Și bucătăria poate fi un monument

Mă trezesc cu noaptea-n cap, într-o cameră de hotel tipic francez, cu un pat uriaș, în care ar putea încuipa patru persoane și cu un duș cu apă caldă așezat în spatele unui paravan. De jos răzbate pînă la mine zgomotul ce însoțește dereticarea de dimineață: scaune mutate din loc, uși trînlite precum și clinchet de pahare și tacamuri — semn că ni se pregătește micul dejun, alcătuit din cafea, o porție de unt, o lingură de gem și celebrele cornuri franțuzești, în formă de potcoavă și ușoare ca aerul. Ne aflăm la Tournus și, înainte de a porni din nou la drum, mai trebuie să vizităm celebra minăstire din localitate, muzeul Greuze și să dăm o raită prin orașul matinal, buimac încă de somn. Tournus

dulcegi, sentimentale, pe care englezii le numesc „pretty-pretty“ (drăguț-drăguț). De cum pășesc, însă, pragul muzeului îmi schimb cu totul părerea. Chiar din prima clipă am revelația unui prieten apropiat și inteligent al lui Diderot, a unui pictor autentic al revoluției, a unui realist convins care a cunoscut viața și a imortalizat cu penelul său morala sănătoasă, spiritul purificator pe care l-au întronat primele începuturi ale enciclopediștilor. Dacă n-ar fi existat Greuze, omenirea n-ar fi avut portrete realiste ale lui Diderot, Danton, Robespierre, Gluck. Iar în fața autoportretului pictorului zăbovești îndelung, nu-ți poți desprinde niciun privirea de ochii lui inteligenți, în care se deslușește o ușoară umbră de scepticism, de zîmbetul lui bun — care n-așteaptă totuși bunătate de la alții — și puțin trist. Greuze n-a fost un sentimental, ci mai degrabă o figură tra-

La poalele Alpilor

n-are mai mult de șase mii de locuitori. În schimb la tot pasul înfrunzi hoteluri și mașinile colbuite ale turiștilor care împinzese orașul.

Mărturisesc că nu prea mă atrage ideea de a vizita muzeul Jean-Baptiste Greuze, pictor care s-a născut la Tournus în 1725 și care este foarte venerat de localnici. În mintea mea numele pictorului francez se asociază numai cu niște portrete foarte

gică. El a murit în mizerie, fără a se bucura de recunoștința revoluției pe care a dorit cu atita ardoare s-o înțeleagă și s-o glorifice în opera lui...

Peste citva timp va trebui să părăsesc animata magistrală Paris-Marsilia și să ne îndreptăm spre Alpi. În loc să coborim, deci, către mare, va trebui să urcăm, să urcăm într-una spre hoiarul cu Elveția, ca să ajungem în Savoia superioară. Dar pînă atunci mai avem de mers o bucată bună. Trebuie să trecem mai întâi prin Bourg-en-Bresse, oraș mare în comparație cu Tournus și care-și datorește celebritatea splendidei sale catedrale lucrute paucă în filigran. Toate monumentele arhitectonice pe care le-am văzut pînă acum erau construite în stilul gotic francez caracteristic secolelor XII—XIV, în care predominau liniile foarte drepte și simetria riguroasă a bolților și ferestrelor solide, a zidurilor crenelate și a turnurilor. Dar fațada catedralei din Bourg-en-Bresse se deosebește mult de toate aceste clădiri; ea ne aduce cu citeva secole mai încoace, în veacul al XVI-lea, fiind construită în goticul „flamboyant“, caracteristic acestei perioade. Ai impresia că splendidă, extrem de complicata fațadă, care seamănă cu o dantelă buclată sau cu un rug cu multe limbi de foc, ar fi fost împletită cu croșeta de o mină măiastră.

Tot aici, în incinta catedralei din Tournus este deschisă și o expoziție Utrillo. Urmează apoi un muzeu etnografic. Deși fostele provincii franceze se împart acum în zeci de departamente, populația fiecăreia dintre ele și-a menținut vechile denumiri — burgunzi, provenșali, normanzi, savoiarzi, daufinczi etc. — și păstrează cu sfințenie în muzeu mărturia străvechi cu privire la modul de viață, la obiceiurile și portul locuitorilor fiecărei provincii. Și chiar micul Bourg-en-Bresse are un muzeu

care-l informează pe vizitator despre deosebiri care există între cetățenii respectivei localități și locuitorii celorlalte orașe burgunde.

Înainte de a ne lua rămas bun de la bătrîna Burgundie mai aflăm încă un lucru interesant despre ea. Nu e un secret pentru nimeni că bucătăria franceză e socotită cea mai bună din lume. Dar în acest „cea mai bună“ există un... și mai „cea mai bună“. Localitatea Bourg-en-Bresse are faima de regina artei culinare franceze, lucru dovedit, de altfel, de sute de numeroase restaurante de pe cuprinsul ei. Chiar și în fața catedralei se află unul; după ce se ospătează, turiștii iau cu ei ca amintire servetelele de masă, port-pahare și diverse obiecte cu inscripții care să dovedească că au mâncat și băut acolo. Nu putem rezista tentației și intrăm și noi într-un restaurant, unde comandăm, pe măsura banilor de care dispunem, ceai cu plăcintă de mere, foarte gustoasă, într-adevăr...

Semnificația unei inscripții

Începe o nouă etapă a călătoriei noastre. Credincioasa „Volga“ ia înălțime, cățărîndu-se tot mai sus pe serpentine. Traversăm riul Ain, cu ape de un verde intens, pe care-l lăsăm apoi mult în urmă spre a-și continua drumul, tunecînd la vale ca un șarpe. La un moment dat zărim contururile învăluite într-o pînă străvezie de ceață ale munților îndepărtați, cu crestele înzăpezite. În locul umidității din atmosferă, caracteristică Burgundiei, începe să se facă tot mai puternic simțit aerul uscat de munte, încărcat de aromele toamnei.

La douăzeci de kilometri de stațiunea climaterică Nantois, după ce trecem un defileu îngust, se ivește în fața ochilor, țîșnind brusc dintr-o stîncă, o statuie de femeie. Mașina micșorează viteza, înaintînd încet pe podul arcuit peste Ain la această mare înălțime. Apoi coborim pe asfaltul umed și pornim, improșcați de stropii mărunți ca niște firicele de praf ai ploii ce începuse chiar atunci să se cearnă, către statuia dăltuită în piatră. Citim cu toții inscripția laconică:

„Acolo unde mor eu, renaște patria“

ARAGON

Pe creasta muntelui, a fost înălțat un monument în memoria a șapte sute de partizani și ostași din Rezistență care și-au dat viața pentru patrie. Jur-împrejur, numai morminte, în care odihnesc luptători de diverse naționalități. Alături de francezul Pierre Joly se află italianul Manuel Falamino și arabul Califa ben-Mohammed ben-Lorbi. Alfabetul latin alternează cu scrierea arabă. Dar cite morminte nu sînt anonime?

E plăcut să stai aici, în vîrf de munte, în bătaia ploii cu stropi mărunți și scipitori ca diamantul. Timpul e necruțător, însă, se scurge cu repeziciune și nu ne îngăduie prea multe clipe de răgaz. Trebuie, deci, să pornim iarăși la drum. Un indicator așezat la o răspîntie ne informează că, dacă o luăm spre stînga, mai avem de parcurs doar 44 de kilometri pînă la Geneva, iar drumul care se face la dreapta duce către Annecy, capitala Savoiei superioare, celebră, între altele, și pentru frumosul lac de munte de pe cuprinsul ei. Aceasta e de altfel și ținta călătoriei noastre.

Studiile franceze consacrate problemelor economice actuale arată că „Savoia superioară afișează un dinamism care depășește cu mult norma medie“. Asta înseamnă că, deși ocupă locul 46 în materie de populație, în ultimii cinci ani Savoia s-a situat pe locul trei în privința numărului de automobile pe care le posedă locuitorii ei. Și dacă acum zece ani, Savoia era o regiune agricolă, în momentul de față apropierea de Geneva, de Italia (tunnelul din Mont Blanc) și cele trei planuri de industrializare realizate în 1947—1953, 1954—1957 și 1958—1961 au transformat-o într-un ținut cu un înalt nivel industrial.

Frumusețea unui oraș stravechi

Deși eram pregătiți sulește să ne înfruntăm cu frumoasa capitală a Savoiei, sîntem totuși zguduți de bogăția neverosimilă de culori pe care o arborează străvechiul oraș.

Tăiat de canale, toate pornind de pe malul lacului, și cu o insulă pe care se află un vechi castel — care a adăpostit odinioară în subteranele lui o temniță — orașul seamănă cu Veneția, dar în felul în care un adolescent rumen, cu părul buclat, seamănă cu o madonă palidă și diafană de Botticelli. Lacul, imens, cu ape de un albastru intens, este brăzdat de bărci cu vele albe, galbene și roșii. Pe canale lurecă lin lebede grațioase, unite în grupuri mici, care par de la distanță niște buchete enorme de liliac alb, presărate pe apă de un suflet generos.

Jur-împrejur se zăresc, rînduite unul îndărătul altuia și întinzîndu-se pînă hăt departe, lanțuri de munți cu crestele înzăpezite. Clădirile ca și turnul castelului, dealtminteri, sînt învelite cu olane roșii, după cum roșii sînt și garoafele care împodobesc rondurile de pe străzi, ferestrele oaselor și vasele înalte de pe malul lacului.

Mîndria Annecy-ului o constituie, totuși, cartierul vechi al orașului și bătrîna catedrală în care se păstrează și astăzi o

celebră pictură de Caravaggio și în al cărei cor a cîntat, pe cînd era copil, Jean Jacques Rousseau. Odinioară, casa cu numărul 13 din preajma bisericii a adăpostit școala în care Rousseau a luat primele noțiuni de muzică. Totul în această parte a orașului, de la străduțele înguste și casele care păstrează încă fizionomia din secolul al XVIII-lea, amintește de scriitorul Rousseau, de muzicianul Rousseau, așa cum în sevelul Tournus se simte spiritul pictorului Greuze.

Marietta Șaghinjan

ECUADOR

Patria
broaștelor țestoase
și a iguanelor

Un popas în insulele de origine vulcanică Galapagos, așezate chiar pe linia Ecuatorului, la vest de coasta Americii de Sud, taie respirația oricărui vizitator care pășește pentru prima oară pe pămîntul acestui arhipelag. El își datorește celebritatea faunei sale extrem de bogate și variate, alcătuită din exemplare care nu se mai întîlnesc în nici o altă regiune de pe glob. Căci nu-i lucru de glumă să te întîlnești față în față cu broaște țestoase uriașe și mai ales cu șopirle iguana, animale fiorease, lungi de circa doi metri, colorate în nuanțe de verde, albastru și galben și avînd o creastă zimțată pe spate. De altfel broaștele țestoase — galapago în limba spaniolă — care populau odinioară în mare număr arhipelagul, au fost atât de generoase cu el încît i-au impronunțat și numele.

Arhipelagul, cu o suprafață de 7844 de kilometri pătrați, circa 2.000 de locuitori și alcătuit din 16 insule, din care cele mai mari sînt Isabela, Santa Cruz, Fernandina, San Salvador, Santa Cristobal și Santa Maria, a fost descoperit în 1535 de spanioli și abia mult mai tîrziu, după aproape trei secole, în 1832, a devenit teritoriu al statului Ecuador. Curînd, guvernul a transformat acest ținut izolat în loc de exil pentru persoanele indezirabile. În 1892, Congresul Ecuadorului i-a schimbat numele în arhipelagul Colon. După construirea Canalului Panama, insulele din Oceanul Pacific au căpătat o mare importanță strategică. În timpul celui de al doilea război mondial, Statele Unite au creat pe teritoriul lor o bază militară.

Cum am mai spus, datorită izolării geografice, flora și fauna insulelor se caracterizează printr-un mare număr de

endemism, lucru care l-a determinat, de altfel, pe Darwin să întreprindă, în 1835, o călătorie de studiu în Galapagos. Observațiile interesante făcute de savant cu acest prilej au contribuit la formarea concepției lui evoluționiste.

Din păcate, însă, în ultimul timp aceste exemplare unice sînt pe cale de dispariție. E vorba în primul rînd de broasca țestoasă gigantică. Era o vreme cînd navigatorii încercau la bordul navelor tone de broaște țestoase vii, ca rezervă de carne pentru curse de cale lungă. Dar insularii continuă s-o vîneze și astăzi fără milă. Conform celor mai optimiste calcule, în momentul de față în arhipelag nu există mai mult de trei mii de exemplare din aceste animale. Amenințate de exterminare sînt și șopirle de mare, leguanul, foca de Galapagos și diverse păsări din familia fringilidelor, înrudite cu cînteza, scaitul, botgrosul, canarul ș. a.

Faptul a început să îngrijoreze pe oamenii de știință din întreaga lume așa încît s-a trecut la elaborarea unor proiecte pentru protecția faunei și florei din această regiune de pe glob unică în felul ei. Acum doi ani, de pildă, în insula Santa Cruz a luat ființă o stație de cercetări biologice. Iar recent, în estul insulei, s-a amenajat și o rezervă pentru broaște țestoase.

K. Malinin

Singurul care nu urmărește partide de șah e pasagerul căruțului.

INSEMNAȚII

Am trăit printre lupi

Insemnațiile de mai jos, reproduse după revista „Vokrug sveta”, aparțin scriitorului F. Mawet care, în calitate de biotez, a petrecut câteva luni într-un timp sălbatic din nord-vestul Canadei.

...Prima mea misiune a fost să studiez condițiile de viață ale lupilor din Canada. Se vorbea că lupii erau pe cale de a extirpa renii.

Se întuneca. Încordându-mi auzul, am deslușit în depărtare niște sunete slabe, dar neliniștitoare. Nu încăpea îndoială, urla o întrecă haită de lupi care înainta în direcția mea. Am apreciat haita cam la vreo patru sute de fiare.

Lupii se apropiu. Am hotărât să mă ascund sub o barcă răsturnată.

Haita a năvălit în plină viteză în mica mea tabără și s-a îndreptat glonț spre barcă. În lugubrul concert de urlete și scheunăuri mi s-a părut, la un moment dat, că disting o voce omenească. Halucinație? Am privit prin crăpătura îngustă dintre marginea bărcii și pământul acoperit cu gheață: de jur împrejur numai iabe de lup, iar printre ele o pereche de picioare care, cert, nu aparțineau unui lup. Treptat, capacitatea de a raționa mi-a revenit. Am săltat ușurel barca și m-am pomenit nas în nas cu un bărbat tânăr. Părea îngrijorat și mirat totodată. În jurul lui se instalaseră cuminți paisprezece ciini uriași, atelajul saniei lui. Nici urmă de lupi.

Am fost puțin dezamăgit. Deși întâlnirea avea avantajele ei. Flăcăul cu atelajul pe nume Mike, avea prin apropiere o cabană, un loc ideal pentru a-mi așeza tabăra.

Când am fost gata instalat, primăvara a erupt ca un vulcan. Atunci mi-a și fost dat să aud din nou niște sunete necunoscute. Un fel de amestec de lătrat, scheună și mîriit înfundat, ce răzbătea dinspre malul celălalt al râului. Am așezat pușca la locul ei. Nu, nu intenționeam să mă las păcălit a doua oară. Schealăia un cîine, era limpede. S-o fi rătăcit vreun cîine al lui Mike. Eram măgălit. Fără doar și poate cățelul ăsta are nevoie de ajutor și cu sînt cel care i-l pot da. Am sărit în barcă și am pornit spre celălalt mal.

Ca să nu sperii cîinele m-am gândit să mă furișez tiptil și să-l ademinesc cu bișnorul. Iată și oița mea rătăcită! Stătea culcată, istovită de atita umblet, iar nasul ei se afla la vreo doi metri de al meu. Privirile ni s-au întâlnit. Nu știu ce gânduri au încolțit în craniul acela masiv, știu însă că în al meu totul s-a învălmășit sub privirea ochilor chihlimbarii ai unui enorm lup polar.

Am rămas nemișcată vreme de câteva secunde, fiecare hipnotizat de privirea ce-iuialt. Lupul și-a revenit primul. Dintr-un salt pe care l-ar fi învidiat și un dansator rus el s-a avîntat în sus. Lucrările științifice scriu că lupii pot alerga cu o viteză de circa 40 km pe oră. Dar lupul ăsta nu alerga, ci zbură, întins, deasupra pământului. După câteva secunde nu l-am mai văzut.

Dimineața i-am văzut urmele și am înlemnit. Una e să citești în cărți că labele lupilor polari au un diametru de 15 centimetri și alta e să vezi cu ochii tăi asemenea urme, în toată autenticitatea lor înfricoșătoare. Restul zilei mi l-am petrecut citind unul din numeroasele studii științifice despre lupi. Un capitol se încheia cu

următoarea concluzie lapidară: „Lupul e un asasin puternic și feroce, una din cele mai cumplite fiare pe care le cunoaște omul. El își merită reputația”.

În ziua următoare am început urmărirea. Mi-am găsit un punct de observație comod între niște stînci acoperite cu rușchi. Cuibărit în nișa mea de piatră, am dus binoculul la ochi și am scrutat împrejurimile. În cele din urmă în ocular a apărut ceva mișcător. Distanța era foarte mare și am avut impresia că văd niște mîini ce se agită. Am sărit în picioare, surescitat. Acum vedeam un fel de eșarfă ce flutura în vînt. Curînd în cîmpul meu vizual a apărut încă o eșarfă. Apoi amîndouă eșarfele au început să se apropie, să se mărească, pînă cînd s-au transformat în două cozi de lup.

M-au trecut florii.

Dar persoana mea îi lăsa pe lupi indiferenți. Prea erau ocupați cu joaca! Se fugăreau și se trăgeau de coadă ca niște căței. Am schimbat poziția binoculului și am zărit o pată întunecată în peretele unei stînci. Acolo era deci birlogul lupilor!

După încă o zi mă aflam în fața birlogului. Dinăuntru răzbătea un scîncet slab. La numai patru metri de mine se rostogoleau, hîrjonindu-se, patru ghemotoace cenușii. Deodată unul din cățelandri m-a simțit, s-a oprit și și-a ridicat spre mine ochii de un albastru fumuriu. Apoi, cu pași nesiguri, clătinați, a pornit în întîmpinarea mea.

În aceeași clipă răsună un urlet prelung, vibrant, plin de neliniște. Lupoanca se apropia de birlog. Într-o clipită cățelandrii se transformară în patru fulgere fumurii ce se topiră în bezna peșterii. M-am întors brusc, dar mi-am pierdut echilibrul și am început să alunec pe panta afinată. Căutam cu febrilitate revolverul dar, incurcat în curelele aparatelor de fotografiat și filmat, nu puteam ajunge pînă la el. Am trecut în zbor pe lîngă intrarea în birlog și am continuat să mă rostogolesc pe povârnișul abrupt. Bănuiesc că ofeream o priveliște amuzantă. Cînd, în cele din urmă, mi-am recăpătat echilibrul și m-am uitat în sus, am văzut trei lupi mari care, instalați unul lîngă altul ca într-o lojă, priveau în jos cu o expresie de indescriptibilă satisfacție.

A mai trecut o săptămînă pînă cînd am reușit să-mi instalez cortul mai aproape de lupi și să-i pot studia în voie, fără să-i tulbur.

MICA ENCICLOPEDI

Sania

Ca în cazul tuturor descoperirilor utile sau amuzante devenite de mult parte integrantă din viața de toate zilele, nimeni nu se mai întreabă cînd și-a făcut apariția sania. Originea ei se pierde de altfel în negura timpurilor. Probabil că un strămoș din epoca de piatră a fost destul de ingenios pentru a așeza pe niște crăci groase renul ucis și a-l țîri astfel pînă la peștera tribului. Aveau să mai cadă însă multe tone de zăpadă pînă cînd sania să

adopte multitudinea de forme sub care se întîlnește astăzi. Astăzi, pieile roșii își transportau tot avutul cu ei pe toboganul confecționat dintr-o scîndură lată de mesteacăn, îndoită în față și alunecînd direct pe zăpadă, fără tălpi. În regiunile muntoase din Europa se folosea pentru căruțul lemnului o sanie lungă și masivă cu niște „coarne” înalte. Aceasta nu înseamnă că patria saniei a fost muntele; la cîmpie ea reprezenta mijlocul ideal de transport în timpul iernii și probabil că aci s-a și născut. Avantajele ei sînt incontestabile: aduce hrana, poșta și vizitatorii în punctele inaccesibile, este de neînlocuit în expedițiile polare, contribuie la salvarea celor rătăciți sau accidentați.

Ca modalitate de distracție ascensiunea saniei a fost însă mult timp frînătă. Este drept că într-o localitate lacustră s-a găsit o săniuță de copil confecționată din două oase lungi de cal unite între ele prin lemne, dar de atunci și pînă în secolul trecut sania nu s-a mai întîlnit decît la cei doi poli ai scării sociale: la copiii de țărani și la nobilime. În secolele XVI—XVIII „săniușul galant” era foarte apreciat la curțile regale.

Abia către sfîrșitul secolului trecut s-au ridicat voci în favoarea acestei activități, ale cărei urmări directe erau descrise astfel: „o mai mare activitate musculară și decarbonizarea singelui”. „Exercitarea sportului este foarte ușoară. Tragi sania pînă pe deal. Sus, te așezi pe ea și zbori mai mult sau mai puțin repede, după calitatea pîrtiei și saniei, la vale”. La 12 martie 1883, între localitățile Davos și Klosters din Elveția, a avut loc prima întrecere internațională de săniuțe, la care au participat 21 de concurenți. În fine, apogeul acestui sport a fost atins la cea de-a IX-a Olimpiadă de iarnă din 1964, cînd săniuțele au figurat pentru prima oară în program.

(Din „Nauka i fizni”)

ELECTRONICA ÎMPOTRIVA HAZARDULUI

Un chibiț primejdios

Cite nu știe să facă o mașină de calcul electronică! În afara ocupației sale de bază, aceea de a calcula, ea poate să traducă, să joace șah, să compună poezii și cîntece. Sfera ei de preocupări are pe drept cuvînt un diametru foarte mare. Dar nu despre ocupațiile grave ale mașinii de calcul electronică va fi vorba aici, ci despre... viciile ei. Cu alte cuvinte, despre marea ei pasiune pentru jocurile de noroc.

Jucătorii cibernetici sînt în stare să încredințeze oamenilor secretul cîștigurilor.

Secretul cîștigului! Nu misticul „trei, șapte, as”, din pușkiniana „Damă de pică”, care n-a fericit încă pe nimeni, ci un sistem științific, elaborat minuțios de către logica de fier a mașinilor. Dacă am lua în considerare, de exemplu, toate combinațiile posibile de cifre la jocul de ruletă am fi în măsură — teoretic — să găsim o schemă tactică optimă. Practic, însă, o poate face numai mașina de calculat electronică.

În vara anului trecut un grup de tineri înarmați cu o mare cantitate de informație cifrică privind succesiunea combinațiilor la câteva mese de joc din Monte Carlo, au apelat la ajutorul mașinii electronice engleze de tipul „Atlas”. Legătura telefonică cu un consilier atît de competent n-a rămas fără efect. Tinerii au cîștigat de câteva ori la rînd sume importante pînă cînd administrația cazinoului, alarmată, i-a invitat să înceteze jocul. „Chibițul” cibernetice nu e prevăzut în regulamentele cazinourilor.

Și mai îngrijorătoare pentru proprietarii caselor de joc s-a dovedit coaliția dintre o mașină electronică și un profesor de matematică. E vorba de „inovația” profesorului american Edward Torp, bazată pe binecunoscutul principiu al dublării: miza se dublează pînă cînd jucătorul cîștigă. Dacă proprietarii cazinoului n-ar limita valoarea mizei, iar jucătorii ar dispune de resurse financiare nelimitate, metoda ar fi cea mai sigură dintre toate.

Torp obișnuia să joace „black-jack”, un fel de „douăzeci și unu”. Ideea lui a fost simplă. De vreme ce cele 52 de cărți de joc sînt folosite în două, trei sau patru partide, în funcție de numărul jucătorilor, raportul dintre probabilitățile de cîștig și de pierdere se micșorează după prima partidă. Pentru că tot după prima partidă o parte din cărți ies din joc, acest raport devine și mai ușor de calculat. Și așa mai departe. Folosind lucrarea unor ingineri publicată în „Buletinul Societății americane de statistică” și recurgînd la ajutorul unei mașini electronice care i-a calculat

probabilitățile în cele mai diferite situații, Torp s-a pomenit în posesia unui sistem aproape infailibil. Succesele lui la masa verde au fost atît de spectaculoase încît la ora actuală se spune că ușierii tuturor cazinourilor din S.U.A. poartă în buzunar fotografia lui, pentru a-l recunoaște și a-l împiedica să intre. Și se mai spune că Torp continuă să-i ruineze pe proprietarii cazinourilor, pătrunzînd deghizat în incinta respectivelor instituții.

E. Vasileva

Cînd muriau, căpeteniile scitice erau îngropate cu toate obiectele de care ar fi putut avea nevoie în viața de apoi. Cercetarea kurganelor (morminte în formă de movilă) a scos la iveală adevărate opere de artă. În fotografie: harnașamentul de aur al unui cal găsit într-un kurgan din munții Altai și aflat acum la Ermitajul din Leningrad.

CU COARDĂ, FĂRĂ LIFT

Alpinism în plin oraș

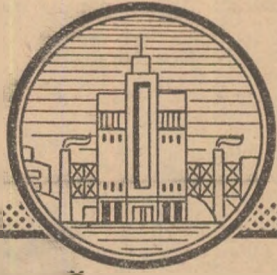

Pe una din străzile orașului Tokio se află o clădire neobișnuită. Desigur, nu cele cinci nivele o deosebesc de vecinele ei de stradă: Clădirea aparține Clubului alpinistilor, iar zidurile ei scriesc la antrenamentul actualilor și viitorilor alpiști. Să nu vă închipuiți că asemenea ascensiuni ar fi mai ușoare decît cele pe stîncile autentice. Ele ar face cîntece pînă și alpinistilor încercați. Unul din ziduri în special imită întocmai un perete vertical de stîncă, cu fisurile, platformele și surplomburile alit de căutate de temerarii cășăratori. Și încă un avantaj al originalei clădiri: antrenamentele se pot face zi și noapte în tot cursul anului.

E. Gorahov

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

telefon 207

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ

CU REPARTIȚIE

- Bachelite diferite
- Rășini fenol formaldehidice
- Sulfat și sulfat de sodiu produse secundare de la fabricarea fenolului

FĂRĂ REPARTIȚIE

- Acid sulfuric 70% recuperat
- Azotat de sodiu
- Sulfat de amoniu
- Nitrobenzen
- Ortonitrotoluen
- Aminoplast praf
- Cornoplast praf pentru nasturi

Margarina

VEGETALĂ
VITAMINIZATĂ

O grăsime de origine vegetală ce înlocuiește în foarte bune condițiuni untul atât la prepararea prăjiturilor cât și la diferite preparate culinare

DULCETURI ȘI GEMURI DE

GUTUI și PRUNE

Gustoase și hrănitoare,
păstrează aroma fructelor proaspete

Beti

LAPTE BĂTUT

Produs dietetic, hrănitor, răcoritor, bun pentru toate vârstele în orice anotimp.

FABRICA ARTICOLE DE TABLA

Codlea — Brașov, str. Armata Roșie nr. 147

VINDE DIN STOC DISPONIBIL
următoarele materiale :

- Bandă laminată la rece 70 x 1 mm.
- Tablă zincată 750 x 751 x 1 mm.
- Rame de contor
- Uși de firidă tip 1 — 4
- Alte materiale din stoc supranormativ.

Informații suplimentare la serviciul de aprovizionare al întreprinderii
Telefon 146 Codlea (Brașov)

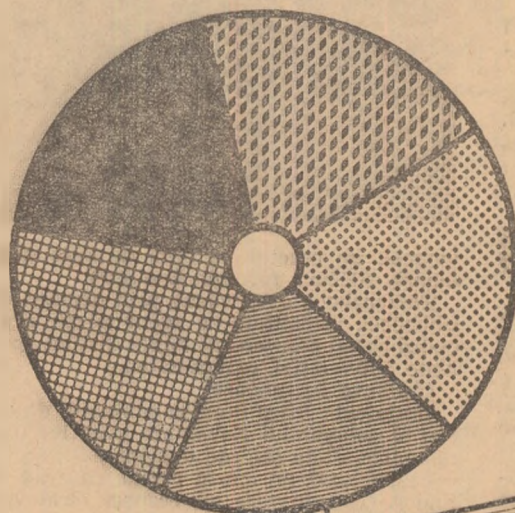
CADOURI

PLĂCUTE
_____ UTILE _____
_____ IEFTINE _____

Servicii de masă,
lichior, cafea etc.
Vase de flori și
bibelouri
produse de

COMPLEXUL INDUSTRIAL DE

STICLĂ ȘI FAIANȚĂ SIGHIȘOARA

GALLUS
Vopsește orice țesătură
MĂTASE • BUMBAC • LÂNĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE

COLOROM

Dacă în timp ce lucrezi vi se năzuresc crocodili trecând tacticos strada sub privirea milițianului...

Dacă un nasture descusut vă îndis-pune pînă la lacrimi...

Dacă zgomotul apei ce picură din robinet acționează asupra dumneavoastră ca o lovitură de ciocan în cap...

Nu vă alarmați. Nu alergați la doctor. Rideți! (eventual citind această pagină...)

Un nou tip de drac

Într-o noapte mi se infățișă un drac. De fapt mă așteptam la vizita asta fiindcă fama mea de om cinstit nu putea să nu producă iritare în cercurile infernale.

„Se vede treaba că satana are de gând să mă ispitească”, mi-am zis cu îngrijorare.

Dracul se instalează pe scaun, picior peste picior, și mă privi cu o totală indiferență. Apoi căseă plictisit.

Tăcerea se prelungea. Am cedat cel dinții și i-am spus:

— Îmi închipui că vrei să mă viri în cine știe ce încurcătură financiară.

— Dacă vrei, viră-te. Dacă nu vrei, nu te viri. Îmi răspunse dracul, după care se

apucă liniștit să-și curețe sulful de sub gheare.

„Oare ce cursă diabolică mi-a pregătit?” m-am întrebat.

Dar dracul părea că mă ignorează cu desăvîrșire.

— Atunci îmi vei cere să fur ceva? l-am chestionat în continuare.

— Asta te privește, preciză dracul.

— Sau poate vrei să mă dedau beției?

— N-ai decit. Dacă-ți face plăcere... N-o să te opresc.

— Înțeleg! m-am dumirit în cele din urmă. Vrei să mă împingi la desfrii. Semiobscuritate, muzică languoasă, desfătări...

— Ași! Ce desfătări? făcu dracul scîrbit. Plictiseală...

— De ce plictiseală? Dimpotrivă, cred că e foarte plăcut!

— Mă rog, cine pe cine ispitește, dacă mi-e îngăduit să întreb? se informă dracul.

— Ai dreptate, am încuviințat eu, tu trebuie să mă ispitești, ca să cad în păcat.

— În ceea ce mă privește, păcatele tale mă lasă rece, declară dracul. N-ai decit să păcătuiești. Sau nu păcătui. Nu mă interesează.

— Ce fel de drac ești tu? am exclamat în culmea indignării. Ce ți s-a întîmplat? De ce nu te interesează nimic?

— S-a modificat sistemul de retribuire. Înainte vreme ni se plătea pentru fiecare suflet în parte. Acum primim salariu fix, zise dracul și scuipe un jet de smoală.

— Fiu-u-u-u! am fluierat a pagubă, simțind că unica șansă de a fi ispitit îmi alunecă printre degete.

— Semnează-mi delegația, mă rugă dracul întinzîndu-mi o fcaie de hirtie pe care scria: „A sosit...” „A plecat...” și „Semnătura ispititului”.

Am semnat. Dracul viri hirtia în buzunarul fracului său jerpelit și-mi făcu semn cu mina.

— Salutare! Dispar!

— Bine, dar cocoșii încă n-au cîntat! am protestat eu. Dar în loc de răspuns nu mi-a fost dat să aud binecunoscutul ris satanic. Dracul schiță un zîmbet jalnic și dispăru.

Locul pe care stătuse nu mirosea a smoală, nici măcar a sulf.

(Din „Krokodil”)

Soluție radicală

(Scenariu de film polițist)

(Un zid interminabil. O poartă în zid. Deasupra porții o inscripție într-o limbă străină. O enormă limuzină neagră, tăcută, se oprește în fața porții. Din ea coboară un bărbat în haine închise la culoare. De la bun început sare în ochi infățișarea lui de om care n-are nimic deosebit).

Crainicul: În acea zi încercatul spion Lab fusese chemat de urgență la Șef.

(Un birou spațios. Șeful e în civil, dar obiceiul de a se scobi în dinți îl trădează de a fi un militar de carieră. Lab intră printr-o ușă mascată).

Șeful: Ce știi despre Obninsk, Lab? Nimic? Eram convins. Află cit mai multe amănunte. Să nu se creadă că e pe fluviul Obi. Dar despre lucrările savantului Teorentiev ce știi? Nimic? Eram convins. Află cit mai multe amănunte. Să nu se creadă că are de gând să inventeze o secerătoare atomică.

Lab: Am înțeles, șefule.

Șeful: Lunea viitoare te vei întilni cu cine trebuie la parterul magazinului universal GUM, lângă fîntina arteziană. În semn de recunoaștere persoana va ține sub braț un scuter „Tula”.

Lab: E-n ordine, șefule.

Șeful: Ține aici o sumă de bani sovietici (îi întinde un pachet de 0,5x0,5x0,5 m). Drum bun.

Lab: La revedere, șefule.

Crainicul: În acest răstimp cercelătorul științific Teorentiev își demonstrează invenția.

(Pe ecran apare Teorentiev în fața unei table pe care e desenat, în secțiune trans-

versală, un reactor pe bază de bere spumoasă. Alături, formula $E = mc^2$)

Teorentiev: „Ați văzut, prin urmare, că utilizarea în calitate de agent termic a acestui lichid efervescent dublu distilat sporțește substanțial reactivitatea...”

(Aplauze furtunoase)

Crainicul: Intre timp în cabinetul de lucru al colonelului Neusipnih avea loc una din obișnuitele ședințe operative...

(Raportează un om în vîrstă, cu grad de maior. Toți privesc cu respect cicatricea care brăzdează obrazul maiorului și pe care a căpătuit-o încă în fragedă copilărie).

Maiorul: Sintem informați că Lab a fost chemat la șeful lui. Dar, tovarăși, dușmanul se înșeală închipuindu-și că ne ia prin

surprindere! Noi și prietenii noștri vom lua măsuri drastice!

Crainicul (solemn): Măsurile drastice au fost luate! Cînd spionul înrăit s-a apropiat, în ziua de luni, de clădirea magazinului GUM, a văzut cu groază că pe ușă stătea scris: „Închis pentru inventar”

(Nu va urma)

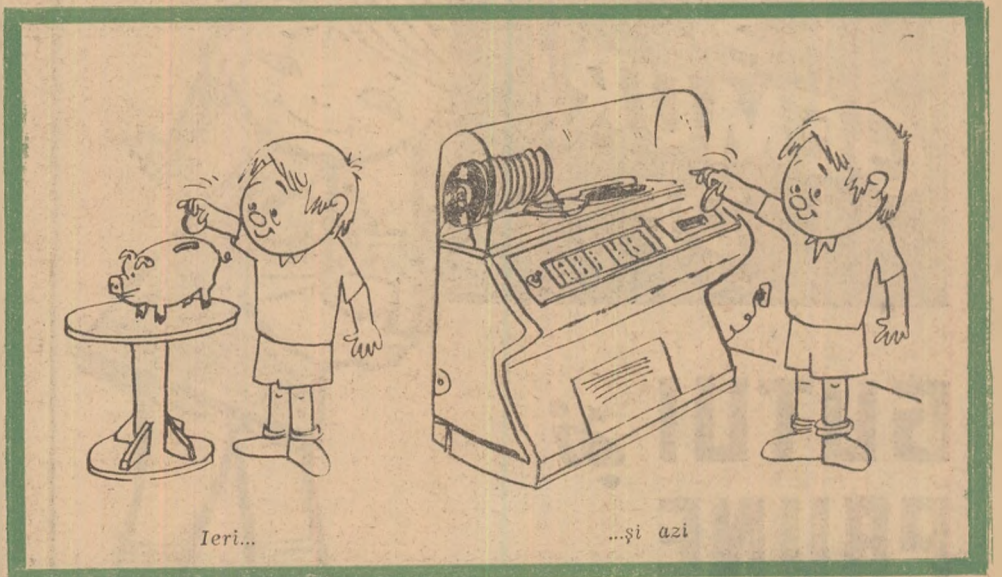
N. Rabotnov

Fără cuvinte

2, 4, 8, etc.

— Eu pun cincisprezece copeici, dumneata dă-mi nouă copeici și...

Ieri...

...și azi

— Cîte bilete vrei să iei?
— Două.
— Și eu iau două.
— Vasăzică ne trebuie patru. În cazul ăsta varianta cea mai simplă ar fi ca dumneata să pui zece copeici, eu să pun două și să-ți mai dau patru. În felul acesta eu plătesc șase copeici, iar dumneata ai de plătit tot șase copeici.

— Cum? Cum ai spus?
— Stai să-ți explic; dă-mi moneda asta de zece copeici, uitate cele două copeici ale mele, le pun pe amîndouă, apoi îți mai dau dumitale încă patru copeici. Rezultă că eu plătesc în total șase copeici, iar dumneata...

— O clipă! Hai să le rupem întii, pe urmă ne lămurim noi.

— Fie, să le rupem... Păi n-avem ce rupe!

— Cum n-avem? Ia te uită! Intr-adevăr, n-avem!

— S-o fi defectat ceva. În cazul ăsta ia-ți cele două copeici ale dumitale și înapoiază-mi patru.

— Păi ți-am dat zece copeici!

— Nu, două?

— Nu, drăguțule, ți-am dat zece copeici.

— Cum adică? Mi-ai dat două: pentru că trebuia să pun douăsprezece copeici, adică zece ale mele și două ale dumitale

și urma să-ți înapoiez patru copeici. Cu-revasăzică eu plăteam șase copeici și dumneata tot șase...

— Greșești, scumpule, ți-am dat zece...

— De unde zece dacă am în palmă o monedă de două copeici?

— Ți-am dat zece, auzi? Zece!

— Vrei să spui că ți-am furat opt copeici?

— Nu opt, ci zece...

— Ascultă, cum îndrăznești?!

— Dacă mai spui ceva te-nvăț eu minte, escrocule!

— Tu ești escroc, cu toți ai tăi!

Tramvaiul fără taxator își vedea de drum nestîngherit.

S. Djaparidze